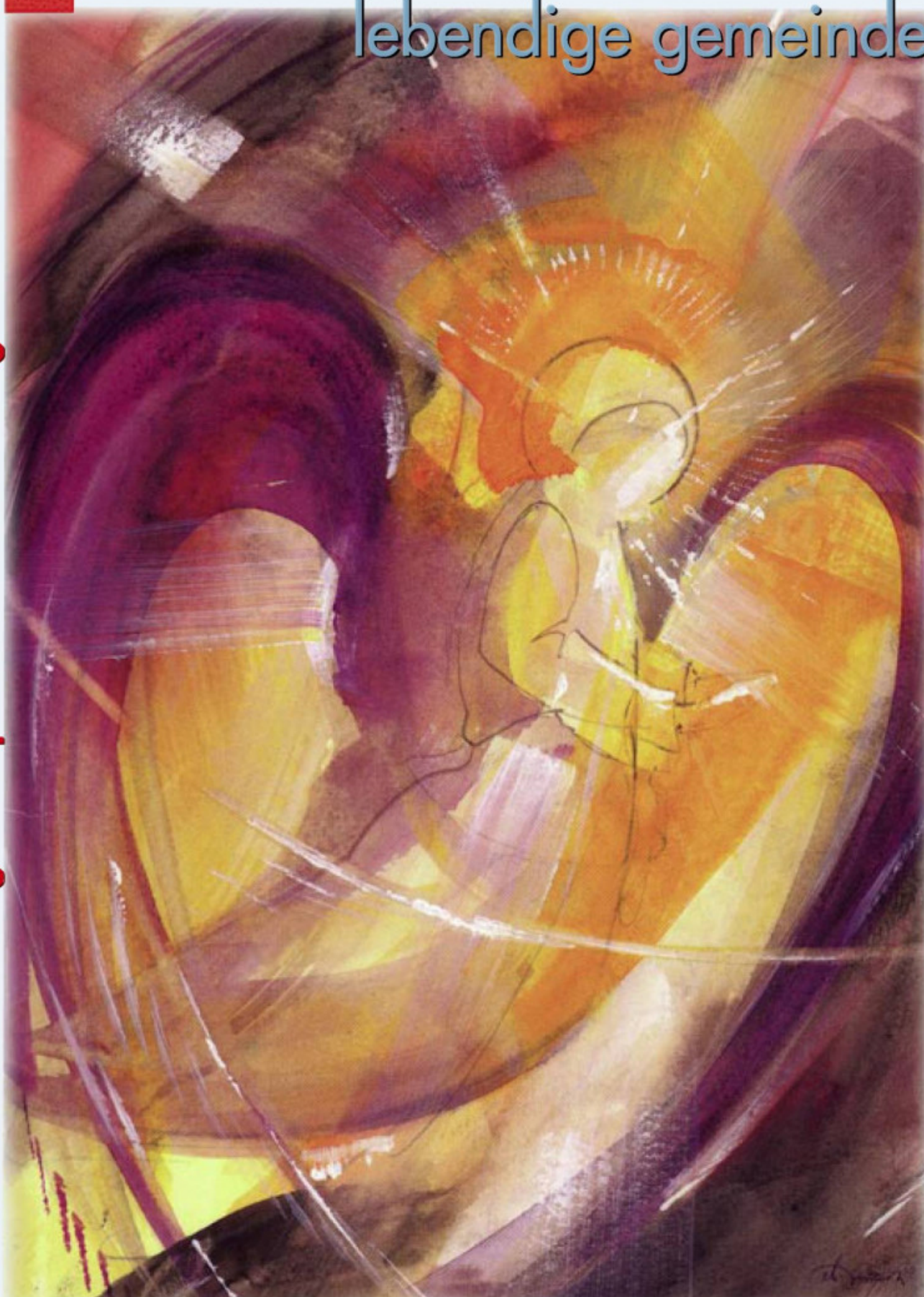

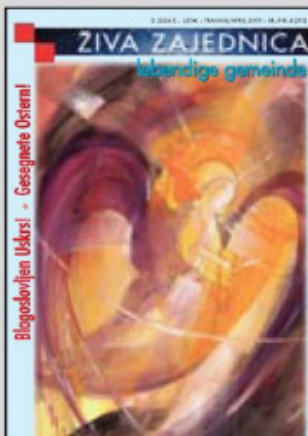
ŽIVA ZAJEDNICA

lebendige gemeinde

Blagoslovljen Uskrs! • Gesegnete Ostern!

Naslovnica:

Eberhard Münch, „Strahlend vor Freude“, kombinirana tehnika

ŽIVA ZAJEDNICA lebendige gemeinde

List hrvatskih katoličkih zajednica u Njemačkoj
Zeitschrift der kroatischen katholischen Gemeinden in Deutschland
www.zivazajednica.de

60435 Frankfurt am Main
An den Drei Steinen 42 d
Tel.: (069) 9540480
Fax: (069) 95404824

E-Mail:

zivazajednica@kroatenseelsorge.de
delegatur@kroatenseelsorge.de

Izdavač/Herausgeber:
Hrvatski dušobrižnički ured
Kroatenseelsorge in Deutschland

Odgovara/Verantwortlich:
P. Josip Bebić

Glavni urednik/Chefredakteur:
Dr. Adolf Polegubić

Uredništvo/Redaktion:
P. Josip Bebić, Željka Čolić,
Stjepan Herceg,
Marija Lovrić-Holenda,
dr. Adolf Polegubić,
Antonia Tomljanović-Brkić,
P. Jozo Župić

Grafička priprema/Layout:
Ljubica Markovica-Baban

Tisak/Druck:
Spengler's Druckwerkstatt GmbH
64572 Büttelborn

Godišnja pretplata s poštarinom/
Jahresbezugspreis incl. Porto: e 16,-
za ostale europske zemlje: e 22,-
za prekomorske zemlje: e 35,-
Bankverbindung:
Konto Nr. 129072 (BLZ 500 502 01),
bei der Frankfurter Sparkasse

Zadnja stranica:

Lovranski krajolik;
snimio: A. Polegubić;

USKRSNA PJESMA

Uskrs

svu svoju ljubav
s križa nam je dao

kušnjom
mukom
patnjom
uzevši naše grijeha na se

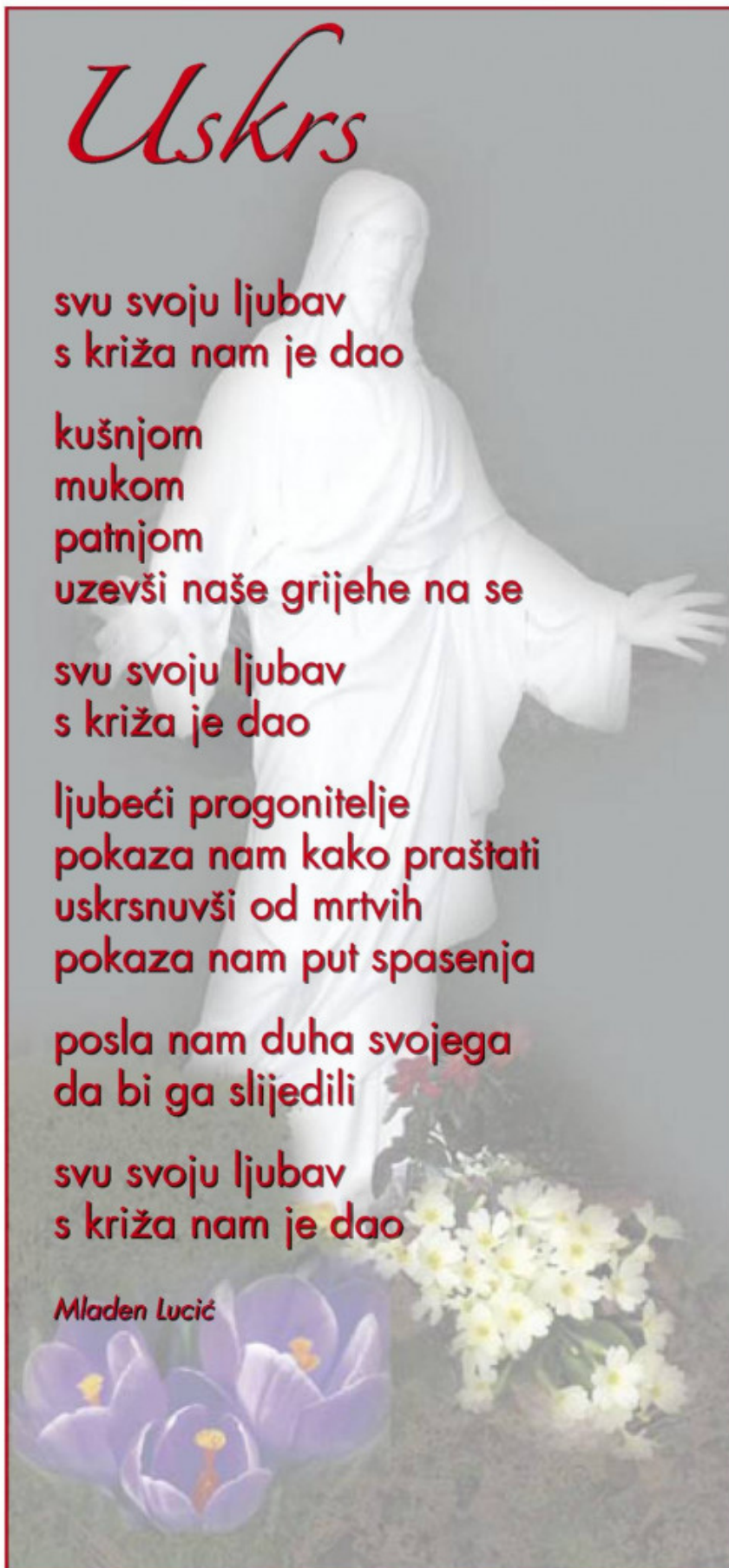
svu svoju ljubav
s križa je dao

ljubeći progonitelje
pokaza nam kako praštati
uskrsnuvši od mrtvih
pokaza nam put spasenja

posla nam duha svojega
da bi ga slijedili

svu svoju ljubav
s križa nam je dao

Mladen Lucić

● INTERVJU: Kardinal K. Lehmann

Živjeti iz uskrsne snage

str.

6

● DUHOVNE VJEŽBE:

„Krist živi u meni“ Gal 2,20

str.

8

● DALJNJE USAVRŠAVANJE:

Smisao i značenje Pavlove godine

str.

10

IZ CRKVE U SVIJETU:

Papa Benedikt XVI. u Africi

Papa Benedikt XVI. na svome 11. putovanju izvan Italije pohodio je Afriku od 17. do 23. ožujka

4

PAVAO I NJEGOVA PORUKA:

Pavao apostol

Slika Crkve pokazuje da su pogani njezini životno važni udovi.

12

SVIJET MLADIH – JUGENDWELT:

Kršćanstvo još živi u Maroku

23

SOCIJALNI SAVJETNIK

Integracija – stvaranje domovine za sve

25

BEITRÄGE IN DEUTSCHER SPRACHE:

P. Josip Bebić: Beginn eines neuen Lebens

A. Tomljanović-Brkić: Frohe Ostern

13–14

Hrvatski dušobrižnički ured iz Frankfurta priključio se nastojanjima opće Crkve oko podsvješćivanja značenja i djela sv. Pavla za opću Crkvu.

Uskrsna radost i nada

Za Pavla vjera nije bila samo jedna teorija, jedno mišljenje o Bogu i svijetu, već osobno iskustvo Božje ljubavi koje je progonitelja kršćana sasvim proželo i obratilo. Crkvu nije shvaćao kao neko udruženje koje želi sprovesti svoje zamisli, u njoj je riječ o jednoj osobi – osobi Isusa Krista, kazao je papa Benedikt XVI. u propovijedi na otvorenju međunarodne Godine sv. Pavla 28. lipnja 2008. u bazilici sv. Pavla u Rimu. Godina traje do 29. lipnja ove godine. U Pavlovoj godini oživjela su hodočašća putovima sv. Pavla, kršćani u velikom broju posjećuju mjesta gdje su nekoć živjeli njegove zajednice, a održavaju se simpoziji i stručni skupovi o njemu i njegovoj teološkoj misli. I Hrvatski dušobrižnički ured iz Frankfurta tako se priključio nastojanjima opće Crkve oko podsvješćivanja značenja i djela sv. Pavla. Tako je u organizaciji Ureda duhovne vježbe za hrvatske svećenike iz Zapadne Europe u Wiesba-

denu o životu i djelu sv. Pavla predvodio dubrovački biskup Želimir Puljić, u Lovranu je organiziran seminar za pastoralne suradnike i suradnike iz hrvatskih misija u Njemačkoj o smislu i značenju Pavlove godine, a u svibnju će se održati i Biblijska olimpijada u Njemačkoj u kojoj će također biti riječi o sv. Pavlu. Pavao zahvaćen milošću Božjom širio je Radostnu vijest o Isusovu uskrsnuću, o čemu svjedoče i njegova misijska putovanja. Nije li upravo uskrsno vrijeme prigoda za podsjećanje na te milosne događaje. I nije slučajno da je upravo ovih dana papa Benedikt XVI. po prvi put posjetio Afriku na svome 11. putovanju izvan Italije. „Nepobjediva nada koju je Papa najvjestio Africi nije površni optimizam, već je nada koju daje Raspeti i Uskrsli, a koja se probija unatoč nevoljama kojima obiluje afrički kontinent.“ Radost i nada nikada ne smiju napustiti kršćane. Oni neprestano žive iz uskrsne nade! Urednik

Iz delegatovog Duhovnog poticaja

Početak novog života

Cijenjene čitateljice i čitatelji!

Hrvatski katolici u Njemačkoj i diljem svijeta četrdeset su dana prije Uskrsa posvećivali svoj život i rad pojačanom molitvom, postom, čitanjem i slušanjem Riječi Božje, odricanjima, pomaganjem braći i sestrama u potrebi. U središtu svega toga i svih liturgijskih slavlja slavili smo ubijanje smrti, uništavanje zla i početak novoga života. Duhom smo nastojali usmrćivati tjelesna djela trpeći s Isusom, kako bismo jednoga dana bili i s njim proslavljeni. Kršćanstvo vjeruje da bi bez Isusova uskrsnuća sva Isusova patnja i sve boli svijeta bile besmislene. Kršćani znaju da su putnici i pridošlice na ovoj zemlji te da je njihova prava domovina na nebesima, a samo jedan put vodi prema njoj. Svaki čovjek slobodno donosi odluku hoće li ići tim putem ili onim koji vodi prema vječnoj propasti, paklu. Isus Krist je pravi i istinski put. Bog želi da odaberemo jedini put koji vodi do vrata raja. On nas ne prisiljava da odaberemo

taj put, samo poziva i daje upute kojim putem kročiti. I samo na tom putu Bog nam daje nebesko svjetlo i hrani svojom nebeskom hranom, čuva od svih stranputica i pomaže da svoju beskonačnu glad utažimo na pravom mjestu. Na žalost mnogi ljudi zloupotrebljavaju slobodan izbor te otvaraju ona druga vrata koja vode prema paklu. Vjerujemo da Bog svaku patnju, bez razlike otkuda dolazi, može upotrijebiti u dobro, da, u najbolje svrhe. Dao Bog da Kristova smrt i uskrsnuće pretvore u oproštenje grijeha i izmirenje s Bogom sva zla koja nam ljudi nanose. Isus nam nije ostavio nikakv traktat o patnji, ali nam je svojim primjerom pokazao kako se u patnji i muci može ostati vjeran Bogu i njegovoj volji i kako se može doprijeti do spasenja i proslavljenja.

U to ime neka je svima vama, vašim obiteljima i zajednicama blagoslovljeno uskrsnuće Kristovo!

Vaš fra Josip Bebić, delegat

PAPA BENEDIKT XVI. PRVI PUT NA AFRIČKOM KONTINENTU

Svijet Africi duguje solidarnost

Papa Benedikt XVI. na svome 11. putovanju izvan Italije pohodio je Afriku od 17. do 23. ožujka.

Papa Benedikt XVI. po prvi je puta pohodio Afriku od 17. do 23. ožujka. Prvo mu je odredište – na njegovom 11. putovanju izvan Italije – bio Kamerun i njegov glavni grad Yaounde. Tamo je predstavnicima afričkih biskupa predao Radni dokument („Instrumentum laboris“) za Drugo posebno zasjedanje Biskupske sinode za Afriku, koje će se održati u listopadu ove godine u Vatikanu. Povod pohodu Angoli, kamo je Sveti Otac stigao u petak 20. ožujka, bila je proslava 500. obljetnice dolaska kršćanstva u tu zemlju.

Afrika – više od ratova

Dva središnja događaja bile su mise koje je Papa slavio s mjesnim Crkvama. Milijun ljudi okupilo se u nedjelju 22. ožujka na misi na ravni zvanoj Cimangola u Luandi, dok se 60.000 vjernika okupilo u četvrtak 19. ožujka na stadionu „Amadou Ahidjo“ u Yaoundeu. Osim ta dva središnja događaja, Benedikt XVI. na cijelom je nižu susreta govorio o pomirenju koje je upravo Africi tako potrebno, o istinskom ljudskom napretku i demokraciji, o solidarnosti unutar Afrike i o solidarnosti koju svijet Africi duguje, o patnji i bolesti kao i o ljudskoj i kršćanskoj blizini na koju one pozivaju, o ulozi žene. A sve u znaku nade, koju su Kristovi učenici kao kvasac pozvani naviještati. Upravo je ta poruka nade na vrlo znakovit i jasan način povezivala i bila „crvena nit“ ovoga putovanja „mwambe“, „velikog bijelog oca“.

No, ta nepobjediva nada koju je Papa navijestio Africi nije površni optimizam, već je nada koju daje Raspeti i Uskrsli, a koja se probija unatoč nevoljama kojima obiluje afrički kontinent. I sam je Papa „osjetio križ“ i prije nego je sletio na afričko tlo, zbog medijskih „razvlačenja“ njegove izjave o neprimjerenosti prezervativa kao sredstva za učinkovitu borbu protiv AIDS-a. Valja samo podsjetiti: Papa nije rekao ništa što Crkva ne zastupa. Već godinama. Dimenzija križa do vrhunaca je došla u subotu navečer, prije Papina susreta s mladi-

ma na stadionu „Dos Coqueiros“. U gužvi pri ulasku u stadion smrtno su stradale dvije djevojke. Stoga je najveće okupljanje, misa s milijun vjernika na ravni Cimangola u Luandi, započelo molitvom za pokojnice i izrazom sućuti njihovim obiteljima. Papa je posebno izrazio žaljenje što su stradale „dok su me došle susresti“.

Za nacionalno pomirenje

Misu na otvorenome Papa je slavio s biskupima „Međuregionalnog zbora biskupa južne Afrike“ (IMBISA), koji obuhvaća episkopat u devet zemalja na jugu kontinenta. Snažan poziv kršćanima da, u ime evanđelja, budu kvasac pomirenja i boljšeg sutra uputio je Papa u propovijedi, u zemlji koja je od stjecanja neovisnosti od Portugala bila zahvaćena građanskim ratom, sve do 2002. godine. Zato je Papa istaknuo da „poziv da se vratimo i da ponovo izgradimo Božji hram ima osobito značenje za svakoga od nas... Ovdje, u Angoli, ova je nedjelja rezervirana kao dan molitve i žrtve za nacionalnu pomirbu. Evanđelje nas uči da pomirenje – pravo pomirenje – može biti samo plod obraćenja, promjene srca, novog načina razmišljanja“. „Veliki otac u bijelom“ podsjetio je kršćane u Angoli da su upravo u krštenju primili dar da budu „graditelji boljšeg sutra za vašu ljubljenu zemlju.“ Još se jednom Papa vratio „oblacima zla koji su zasjenili i Afriku“. Rat, plemenski i etnički sukobi, pohlepa koja kvari ljudsko srce, siromahe baca u ropstvo a buduće naraštaje lišava budućnosti, hedonizam, droga, seksualna neodgovornost, slabljenje bračnih veza, razaranje obitelji, pobačaj – neka su od zala koja pogađaju i Afriku. No činjenica da je Bog poslao svojega Sina „da se svijet po njemu spasi“, a ne da bude osuđen, daje nadu.

Na molitvi Andeoskog pozdravljenja Sveti je Otac pozvao svijet da „svrne pogled na Afriku, na taj kontinent koji je tako pun nade, ali je još uvijek tako žedan pravde, mira i zdravog razvitka koji će njegovim ži-

teljima zajamčiti budućnost napretka i mira“. Sličnu je poruku večer ranije Benedikt XVI. uputio mladima na stadionu „Dos Coqueiros“, te ih ohrabrio da plivaju protiv struje. Na misi s biskupima, svećenicima, redovnicima i redovnicama, pripadnicima crkvenih pokreta te katehetama u glasovitoj crkvi sv. Pavla Apostola u Luandi Papa je istaknuo: „Danas je na vama, braćo i sestre, da na tragu tih junačkih i svetih Božjih glasnika nudite uskrsloga Krista vašim sugrađanima. Mnogi od njih žive u strahu od duhova, od nečistih sila od kojih se osjećaju ugroženima; izgubljeni, dolaze do toga da osuđuju djecu s ulice i starce jer su – kažu – vješci.“

Papa za dostojanstvo žena

U nedjelju 22. ožujka popodne u kapucinskoj crkvi sv. Antuna u Luandi Papa se susreo s pripadnicima katoličkih pokreta koji promiču dostojanstvo žene. I tu je Papa dotaknuo jednu od bolnih točaka afričkih društava. „Sve potičem na djelatnu svijest o teškim uvjetima kojima su bile – i još jesu – izložene tolike žene te na propitivanje u kojoj mjeri razlog tome mogu biti ponašanje i stavovi muškaraca“, rekao je Papa. „Tko danas ne opaža“, nastavio je, „potrebu da se dade više prostora 'razlozima srca'? U svijetu kakav je današnji, gdje prevladava tehnika, osjeća se potreba za tom komplementarnošću žene“. Žene imaju „puno pravo aktivno se uključiti na svakome polju javnoga života“. Ipak, „priznanje javne uloge žena ne smije umanjiti nezamjenjivu ulogu koju one imaju unutar obitelji. Tu je njihov doprinos društvenome razvitku, premda se malo vrednuje, uistinu neprocjenjiv“.

Benedikt XVI. je u Angolu stigao u petak 20. ožujka. Neformalni posjet predsjedniku Republike Josué Eduardu dos Santosu i susret s političarima i diplomatima u predsjedničkoj palači iskoristio je, između ostalog, kako bi podsjetio razvijene zemlje na obćano povećanje razvojne pomoći za siromašne zemlje. **M.K.**

Poziv na duhovnu i materijalnu obnovu

Zašto se pregovaračka platforma i prateći dokumenti koji reguliraju pregovore između Republike Hrvatske i EU-a kriju od očiju hrvatske javnosti?

Vrhbosanski nadbiskup i metropolit kardinal Vinko Puljić pozvao je na pripremu slavlja 38. dana mladih Vrhbosanske nadbiskupije koji će se održati u Gospinu svetištu u Komušini na Kondžilu kod Teslića u subotu 30. svibnja pod geslom „Pouzdamo se u Boga živoga“.

Priznanje „Pravednik među narodima“ dodijeljeno je posthumno s. Amadeji Pavlović, nekadašnjoj provincijalnoj poglavarici Milosrdnih sestara sv. Križa u Đakovu koja je za vrijeme Drugoga svjetskog rata spasila život jedanaestogodišnjoj židovskoj djevojčici Zdenki Bienenstock Grünbaum iz Osijeka. Dodjeli nagrade bio je nazočan veleposlanik države Izrael u Hrvatskoj Shmuel Meir.

Veliki „Enciklopedijski teološki rječnik“ u izdanju Kršćanske sadašnjosti predstavljen je 23. ožujka u dvorani „Vijenac“ Pastoralnoga instituta u Zagrebu.

Na susretu djelatnika u stranačkom i političkom životu s područja Đakovačko-osječke nadbiskupije sudjelovalo je šezdesetak djelatnika iz stranačkog i političkog života u Đakovu 17. ožujka. Susret je bio posvećen poljoprivredi i ruralnom razvoju, što odražava brigu Crkve za tu prevažnu problematiku. O temi „Što se skriva iza pregovaračke platforme Poglavlja 11 – poljoprivreda i ruralni razvitak?“, govorio je Vinko Perinić, dipl. ing., bivši konzul Republike Hrvatske u Saveznoj Republici Njemačkoj. Zapitao se u predavanju: „Zašto se pregovaračka platforma i prateći dokumenti koji reguliraju pregovore između Republike Hrvatske i EU-a kriju od očiju hrvatske javnosti?“ Ključne razloge takvoj tajnovitosti, prema ing. Periniću, treba tražiti u samom sadržaju Platforme, što u daljnjem izlaganju i dokazuje iznoseći podatke iz njezinih dijelova koji se odnose na mlijeko i šećer.

U srijedu 18. ožujka u solinskom Domu kulture „Zvonimir“ na konferenciji za novinare najavljen je početak realizacije dugogodišnje ideje izgradnje nove crkve na Gospinu otoku u Solinu. Na natječaj su pozvana sed-

morica renomiranih hrvatskih arhitekata, među kojima su i tri splitska: Vjekoslav Ivanišević, Ante Kuzmanić i Dario Gabrić, te uz njih još i Nenad Fabijanić, Aleksandar Bašić, Boris Magaš te Marijan Hrzić. Natječaj počinje 1. travnja, a svi koji žele mogu do 5. lipnja predati svoja idejna rješenja. Potrebnu dokumentaciju arhitekti mogu preuzeti u župnom uredu u Solinu.

U susretu s potvrđenicima grada Zagreba kardinal Josip Bozanić je

U našem gradu Zagrebu i cijeloj Hrvatskoj ima puno dobra, ali mi kao mladi vjernici želimo to dobro još povećati i zato molimo snagu Duha Svetoga da nam pomogne kako bismo u svojoj sredini činili dobro, kako bismo bili ljudi dobra, poručio je kardinal Josip Bozanić potvrđenicima grada Zagreba.

poručio: „U našem gradu Zagrebu i cijeloj Hrvatskoj ima puno dobra, ali mi kao mladi vjernici želimo to dobro još povećati i zato molimo snagu Duha Svetoga da nam pomogne kako bismo u svojoj sredini činili dobro, kako bismo bili ljudi dobra. Želim vam da se radujete onome što je pred vama, da se radujete životu jer život je lijep i učinite da taj život za vas bude dobar.“

Spomen na kardinala Kuharića

Diljem Hrvatske i Bosne i Hercegovine proslavljen je spomen 7. obljetnice smrti kardinala Franje Kuharića. „Kardinala Kuharića svi pamte kao čovjeka osobite finoće i blagosti u svim odnosima koje je ostvarivao s ljudima, djecom, mladima, s bolesnicima, s prognanicima. Uvijek je isijavao nekom osobitom vedrinom i dobru dušnost“, istaknuo biskup Vlado Košić u propovijedi predvodeći misu zadušnicu na 7. obljetnicu smrti kardinala Kuharića 11. ožujka u zagrebačkoj katedrali.

Stručni susret dopisnika Glasa Koncila održan je u Zagrebu 17. i 18. ožujka. Tema je bila „Novinska fotografija u službi vizualne komunikacije“. Posebnu pozornost privuklo je predavanje dr. Zlatana Gelba s Akademije dramske umjetnosti koji je govorio o vizualnoj komunikaciji u novinskoj fotografiji, te pročelnika Odjela komunikologije Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu dr. Danijela Labaša koji je protumačio kako komunicira motiv prikazavši analizu fotografije u medijima s komunikološkog aspekta. Novinare i dopisnike „Glasa Koncila“ iz svih krajeva Hrvatske drugoga dana susreta primio je zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić koji im je zahvalio i odao priznanje za ljubav prema Crkvi koja se očituje u njihovom radu.

Igrani film redatelja Petra Oreškovića „Otpadnici“, prema mišljenju ocjenjivačkoga suda Glasa Koncila dobio je „Zlatnu uljanicu“ na 18. danima hrvatskoga filma koji su održani u Studentskom centru u Zagrebu od 17. do 22. ožujka. To je nagrada koja se dodjeljuje za promicanje etičkih vrijednosti u filmskom stvaralaštvu.

Biskup Ante Ivas susreo se s redovnicima Šibenske biskupije u župi Tisno. Biskup je kazao kako je bitna oznaka kršćanina neupitna i neuništiva nada. U korizmenom susretu kardinal Josip Bozanić susreo se s redovnicima grada Zagreba 17. ožujka.

O Svjetskom danu borbe protiv tuberkuloze priređeni su brojni stručni skupovi. Dr. Ivica Vučak iz Specijalne bolnice za bolesti pluća Rockefellerova u Zagrebu istaknuo je da dok se u srednjoj Europi godišnje nađe tek 6-9 novooboljelih od tuberkuloze na 100.000 stanovnika, u Hrvatskoj su 2007. na 100.000 stanovnika bila 22 novootkrivena bolesnika s tuberkulozom.

Blagdan sv. Josipa proslavljen je diljem Hrvatske i Bosne i Hercegovine. U Gospičko-senjskoj biskupiji u župi Josipdol misno slavlje predvodio je kotorski biskup Ilija Janjić.

A.O.

RAZGOVOR S BISKUPOM MAINZA KARDINALOM KARLOM LEHMANNOM

Živjeti iz uskrsne snage, strpljivosti,

Biskupa u Mainzu bira zbor kanonika, Sveti Otac ga imenuje, a posvećenjem za biskupa određuje ga se za voditelja mjesne Crkve (biskupije). Prema općem crkvenom pravu biskup je ovlašten voditi svoju biskupiju kao „pastir“ (dušobrižnik), učitelj, zakonodavac i sudac. Karl Lehmann rođen je 16. svibnja 1936. u gradu Sigmaringenu kao sin Karla Lehmann, učitelja u pučkoj školi, i njegove žene Margarete. Godine 1983. prof. dr. dr. Karl Lehmann izabran je i imenovan za biskupa Mainza. Dana 2. listopada 1983. posvećen je za biskupa u katedrali u Mainzu. On je 87. nasljednik svetoga Bonifacija na biskupskoj stolici Mainza. Godine 1987. izabran je za predsjednika Njemačke biskupske konferencije, a 1993., 1999. i 2005. putem izbora produžen je njegov mandat za sljedećih šest godina. Dana 18. veljače 2008. kardinal Karl Lehmann odstupa od službe predsjednika Njemačke biskupske konferencije, ali kao biskup Mainza i dalje ostaje član konferencije. Tamo je predsjednik komisije za vjerska pitanja (Glaubenskommission). Dana 28. siječnja 2001. Papa Ivan Pavao II. imenovao je biskupa Lehmann za kardinala. U toj funkciji sudjelovao je u konklavi u travnju 2005. gdje je izabran papa Benedikt XVI. (Joseph Ratzinger) koji je 2005. povodom Svjetskoga dana mladeži po prvi put kao Papa posjetio svoju domovinu.

Ne može se zaniijekati kršćanski temelj

Živa zajednica: Uskrs je najveći kršćanski blagdan. Koliko kršćani danas žive iz te uskrsne nade?

Kardinal Lehmann: Izvan sumnje je da se broj prakticirajućih kršćana jako smanjio. Stoga kršćanski vjerski sadržaji u svome izričitoj obliku igraju manje važnu ulogu. Unatoč tome postoje još uvijek mnoge navike, životna uvjerenja i stavovi koji su nam postali dragi, a koji na kraju ipak ne mogu zaniijekati svoj kršćanski temelj. No, ako se ovo podrijetlo ne bude njegovalo, ono će naravno sve više nestajati.

Žz: U kojoj je mjeri današnje europsko tlo prožeto kršćanskim vrijednostima?

Kardinal Lehmann: Ne može se previdjeti da mnogi ljudi – naravno u vrlo različitoj intenzitetu – smisao života crpe iz kršćanske vjere. Postoje i mnoge skrivene, prikrivene norme i sadržaji koji potječu iz kršćanstva, iako se to ne može više tako jednostav-

no prepoznati. To vrijedi za mnoge odredbe socijalne etike i socijalnog prava, ali na primjer i za pojam subsidiarnosti i solidarnosti.

Na strani čovjeka u nevolji

Žz: Koliko danas Crkva ispunjava očekivanja suvremenog čovjeka?

Kardinal Lehmann: To ovisi o tome na koja se očekivanja misli. Ako želimo

primjer ako su ona usmjerena samo na ovozemni svijet, ako su im sreća i dobrobit pojedinca isključivi cilj i ako ignoriraju povrede Božjih zapovijedi itd. Ponekad se čovjeku više pomogne kad ga se odvraća od pogrešnih očekivanja i kad ga se zaštiti.

Žz: Kao dugogodišnji predsjednik Njemačke biskupske konferencije, kako gledate na cjelokupnu situaciju Crkve u Njemačkoj?

Visoko cijenim naročito kod Hrvata njihovu vjersku snagu i smisao za zajedništvo, ljubav prema vlastitom vjerskom blagu i spremnost na uzajamno pomaganje. Za vrijeme rata to sam na poseban način doživio gotovo kao čudo. Nadam se da to pod uvjetima našeg sekulariziranog društva neće sve više oslabjeti i nestati.

biti blizu čovjeka u različitim njegovim životnim situacijama radosti i žalosti, onda se to, ako ljudi to žele, događa još vrlo često. Naročito želimo biti na strani čovjeka u nevolji. No, mi ne možemo ispuniti sva očekivanja, na

Kardinal Lehmann: Mi nismo ni bolji, a ni lošiji od mnogih zemalja koje se nalaze u usporedivo sličnoj društvenoj situaciji na koju utječu i koju određuju moderne civilizacije. Tu postoje i mnoga istraživanja koja ne pokazuju tako velike razlike unutar toga spektra. Posredovanje zajedničkih uvjerenja vrlo je teško u društvu koje je podvrgnuto brzim promjenama i koje je dokraja pluralistički podijeljeno. Mi to moramo neumorno činiti, to znači da neumorno moramo navještavati evanđelje. Mi se ne možemo ravnati prema uspjehu, iako se također radujemo svakom blagoslovu i svakom našem uspjehu.

nade i pouzdanja

Snimio: A. Polegubić

Nedostatak crkvenih zvanja

Žz: *Danas se sve više javlja problem općenito crkvenih zvanja. Kakva je situacija u Vašoj biskupiji?*

Kardinal Lehmann: ovdje u pojedinim biskupijama situacija crkvenih zvanja kroz godine varira. No, to se ne od-

luči za zvanje u Crkvi važan je znak nade u budućnost.

Žz: *U Njemačkoj je sada već prilično veliki postotak stranih sugrađana. Vodi li domaća njemačka Crkva kao i Njemačka država dovoljno računa o njihovoj posebnosti i integraciji?*

Ne može se previdjeti da mnogi ljudi – naravno u vrlo različitom intenzitetu – smisao života crpe iz kršćanske vjere. Postoje i mnoge skrivene, prikrivene norme i sadržaji koji potječu iz kršćanstva, iako se to ne može više tako jednostavno prepoznati.

nosi samo na svećenička i redovnička zvanja, već i na crkvene namještenike, pastoralne suradnike (pastoralne referente, župne referente, stalne dakone), u našoj zemlji. Radujem se svakoj osobi koja se želi približiti tom zvanju i koja se za njega interesira. Mi naravno ovaj nedostatak svakim danom osjećamo jače, ali ne želim samo jadikovati. Svaki čovjek koji se od-

Kardinal Lehmann: Nije sporno da se – kad je u pitanju integracija – uvijek može i mora još više učiniti. Mi smo ovu zadaću i njezinu važnost prekasno prepoznali, osobito pogledom na znanje jezika kao važne pretpostavke svake komunikacije. No, vjerujem da se ovdje puno toga promijenilo u pozitivnom smislu, kako u Crkvi tako i u društvu. Uostalom, taj odnos prema stranim sugrađanima i nije jednoličan, već i oni moraju biti spremni na učenje i angažiranost.

Žz: *Kako je pritom u Vašoj biskupiji?*

Kardinal Lehmann: Skoro dvanaest posto katolika u našoj biskupiji su strani sugrađani. U svakom slučaju imaju vlastiti i drugi materinski jezik.

Općenito imamo dobar odnos i priznanje različitosti i sve više tražimo ono što nam je zajedničko, što nas veže.

Prepoznatljivost Hrvata po vjeri i zajedništvu

Žz: *U Njemačkoj živi veliki broj Hrvata katolika. Kakva su Vaša iskustva s hrvatskim sugrađanima?*

Kardinal Lehmann: Kao prvo moram reći da više od dvadeset godina živim sa školskim časnim sestrama franjevkama Bosansko-hrvatske provincije u istoj kući, pod istim krovom. Stoga puno toga saznajem o situaciji u zemljama bivše Jugoslavije. Imamo također veliku pomoć od jedne hrvatske obitelji koja sa svojih troje djece već dugo živi kod nas. Visoko cijenim naročito kod Hrvata njihovu vjersku snagu i smisao za zajedništvo, ljubav prema vlastitom vjerskom blagu i spremnost na uzajamno pomaganje. Za vrijeme rata to sam na poseban način

Nije sporno da se – kad je u pitanju integracija – uvijek može i mora još više učiniti. Mi smo ovu zadaću i njezinu važnost prekasno prepoznali, osobito pogledom na znanje jezika kao važne pretpostavke svake komunikacije.

doživio gotovo kao čudo. Nadam se da to pod uvjetima našeg sekulariziranog društva neće sve više oslabjeti i nestati.

Žz: *Vaša uskrsna poruka?*

Kardinal Lehmann: Ne poznajem ljepši odgovor od usklika apostola na uskrsno jutro: „Zaista je Gospodin uskrsnuo: ukazao se Šimun!“ (Lk 24, 34). Iz raspoloženja muke i smrti Isusove ovo je radosna vijest kako je dublje čovjek sebi ne može zamisliti. Ova nam vijest i danas, usred kriza financijskog i ekonomskog sustava, daruje snagu, strpljivost, nadu i pouzdanje. To želim osobno svima u ovoj zemlji, naročito našim stranim sugrađanima.

Razgovarao: Adolf Polegubić

WIESBADEN-NAUORD

Duhovne vježbe za hrvatske svećenike

Na duhovnim se vježbama okupilo 66 hrvatskih i jedan albanski svećenik iz Zapadne Europe, a predvodio ih je dubrovački biskup mons. dr. Želimir Puljić.

Duhovne vježbe za hrvatske svećenike iz Zapadne Europe o životu i djelu sv. Pavla u povodu Godine sv. Pavla (29. lipnja 2008. –

boda za njega bila neodvojiva od odgovornosti. Crkvu nije shvaćao kao neko udruženje koje želi sprovesti svoje zamisli, u njoj je riječ o jednoj oso-

vrijeme neponovljivo i stoga od nas zahtijeva puno zauzimanje. Odluke koje ćemo u ovom vremenu donijeti pred Božjim licem i radnje koje ćemo

Središnji događaj duhovnih vježbi bila su euharistijska slavlja

29. lipnja 2009.), pod naslovom „Ne živim više ja, nego Krist živi u meni“ (Gal 2,20) održane su od ponedjeljka 9. do četvrtka 12. ožujka u Wilhelm-Kempf-Haus u Wiesbaden-Nauord, u organizaciji Hrvatskoga dušobrižničkog ureda iz Frankfurta.

Na duhovnim vježbama okupilo se 66 hrvatskih i jedan albanski svećenik, a predvodio ih je dubrovački biskup predsjednik Vijeća Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine za hrvatsku inozemnu pastvu mons. dr. Želimir Puljić.

Kao što stoji na programu duhovnih vježbi, prema riječima pape Benedikta XVI., za Pavla vjera nije bila samo jedna teorija, jedno mišljenje o Bogu i svijetu, već osobno iskustvo Božje ljubavi koje je progonitelja kršćana sasvim proželo i obratilo. „Pavao nije izbjegavao sukobe, nije tražio površni sklad već istinu. Radi nje je bio spreman odreći se izvanjskoga uspjeha, podnijeti progone i mučenja. Njegovo poimanje slobode nije uključivalo samovolju i egoizam, već je slo-

bi – osobi Isusa Krista“, kazao je Pavao u propovijedi na otvorenju međunarodne Godine sv. Pavla, 28. lipnja 2008. u bazilici sv. Pavla izvan zidina u Rimu.

Sve je na početku pozdravio delegat za hrvatsku pastvu u Njemačkoj

učiniti usmjerene su prema konačnoj povijesti našega života. Ako igdje postoji mjesto gdje ćemo zajednički svu svoju pozornost posvetiti Božjoj pristunosti, to je ovaj naš živi svećenički susret“, istaknuo je o. Bebić koji je sve potaknuo na intenzivniju molitvu na razne nakane.

Mons. Puljić je svojih pet meditacija naslovio „Oholi i prkosni Taržanin u školi poniznosti“, „Meni je živjeti Krist, a smrt dobitak“, „Pavlovi suradnici i moj život i rad“, „Pavlov bolan razlaz s Barabom i 'otkriće' Europe“ te „Preporuke mladom Timoteju i očinski savjet“.

Mons. Puljić je istaknuo kako je sv. Pavao zanimljiv ne samo kršćanima, već i neprijateljima i mriziteljima Crkve. Istaknuo je kako su tri upravna brežuljka koja su usmjerila Pavlovo djelovanje, a to su Atenska akropola, Rimski kapitolij i Jeruzalemska kalvarija. „Pavao, apostol i učitelj naroda, u svome luku apostolskoga hoda i života posjetio je sva tri brežuljka i o svakome iznio osvrt i sud.

Ovo je vrijeme neponovljivo i stoga od nas zahtijeva puno zauzimanje. Odluke koje ćemo u ovom vremenu donijeti pred Božjim licem i radnje koje ćemo učiniti usmjerene su prema konačnoj povijesti našega života, kazao je delegat o. Bebić.

fra Josip Bebić, a na duhovnim vježbama sudjelovali su i delegati za Švicarsku dr. fra Šimun Šito Ćorić i za Francusku i susjedne zemlje vlč. Stjepan Ćukman.

Delegat o. Bebić je u toj prigodi kazao kako je dobro što se duhovne vježbe održaju u korizmeno vrijeme. „Tako nam Bogu daruje uvijek iznova novu priliku za naše spasenje. Ovo je

Sudionici su sa zanimanjem pratili meditacije

„Ža Židove je križ sablazan i prvoklasan skandal. Za Grke je križ prava ludost, a za kršćane je križ spasenje, snaga Božja i mudrost. Bog tako hoće i tako je učinio. Velikomu Pavlu bijaše ideal doprijeti u sve gradove tadašnjega svijeta i prenijeti Isusovu Radosnu vijest svakomu ljudskom stvorenju, posebice uglednicima, školarcima, filozofima koji bi onda dalje uvjerljivo širili božansku poruku. Želio je vidjeti te rektore ili dekane Atenskoga, Rimskoga ili Efeškoga sveučilišta. Tako je na svome 2. misijskom putovanju, silazeći iz Makedonije prema Grčkoj, odlučio svaratiti u Atenu. Bilo je negdje oko 49. godine. Atena, glavni grad Grčke, središte ljudskog stvaralaštva, vrhunac ljudskog duha, vrednota umjetnosti i filozofije, kiparstva i slikarstva, književnosti i politike, sporta i gimnastike, borbenosti i slave, ljepote i kulture. Grad pun divnih građevina, trgova, ukrasa, kipova, slika, trijemova, oltara, hramova, idola zlatnih, srebrnih, mramornih. Mali kosmos. U religioznom pogledu grad Atena bijaše višebožićka. U takvu sredinu upao je apostol Pavao. Hodao je gra-

Predvoditelj duhovnih vježbi dubrovački biskup mons. Želimir Puljić

Europa danas u vremenu svoga ujedinjenja proživljava krizu identiteta. Kršćanstvo je Europi dalo dušu. Sve što ima i po čemu se danas prepoznaje, treba zahvaliti kršćanstvu, a u tom smislu je uloga sv. Pavla bila velika. Zahvaljujući njemu Crkva je postala sveopća, istaknuo je mons. Puljić.

dom tri-četiri dana iščekujući mlade kolege Silu i Timoteja. Nije ga toliko očaravala ljepota ljudskoga tijela, nacrtana, islikana, isklesana, koliko ga je razočaravala praznina atenske duše“, kazao je mons. Puljić koji je i staknuo kako je Pavao na Aeropagu doživio razočarenje jer je njegov govor o uskrsnuću ismijan. Tijekom duhovnih vježbi mons. Puljić je govorio o Pavlovim putovanjima i što je sve Pavao prošao tijekom tih putovanja. Kazao je kako su Pavlovi progonitelji u Antiohiji bili Židovi, žene i gradski oci; u Ikoniju pogani i Židovi, a u Listri se našao pod hrpom kamenja razjarene svjetine.

„Europa danas u vremenu svoga ujedinjenja proživljava krizu identiteta. Kršćanstvo je Europi dalo dušu. Sve što ima i po čemu se danas prepoznaje, treba zahvaliti kršćanstvu, a u tom smislu je uloga sv. Pavla bila velika. Zahvaljujući njemu Crkva je postala sveopća“, istaknuo je mons. Želimir Puljić koji je tijekom duhovnih vježbi predvodio misna slavlja i propovijedao.

Tekst i snimke: Adolf Polegubić

Mons. Puljić je živo govorio o sv. Pavlu

LOVRAN: SEMINAR ZA PASTORALNE SURADNICE I SURADNIKE

Smisao i značenje Pavlove godine

Smisao i značenje Pavlove godine – naziv je seminara za pastoralne suradnice i suradnike iz hrvatskih katoličkih misija i zajednica iz Njemačke, koji je održan od ponedjeljka 16. do petka 20. ožujka u

napjeve i sklade, biblijski koral i novije liturgijske napjeve.

S. Nela Gašpar je pritom istaknula kako je papa Benedikt XVI. svečanim molitvom večernje započeo 28. lipnja 2008. godine u bazilici sv. Pav-

ta i djelovanja. „Za Pavla vjera nije bila samo jedna teorija, jedno mišljenje o Bogu i svijetu, već osobno iskustvo Božje ljubavi koje je progonitelja kršćana sasvim proželo i obratilo. Pavao nije izbjegavao sukobe, nije tražio površni sklad već istinu. Radi nje je bio spreman odreći se izvanjskog uspjeha, podnijeti progone i mučenja. Njegovo poimanje slobode nije uključivalo samovolju i egoizam, već je sloboda za

Na seminaru se okupilo dvadeset sedam sudionica i sudionika

Domu pastoralnih susreta Riječke nadbiskupije u Lovranu, u organizaciji Hrvatskoga dušobrižničkog ureda iz Frankfurta.

Dvadeset i sedam sudionika

Na početku seminara, na kojem se okupilo dvadeset i sedam sudionica i sudionika, redovnica, laikinja i laika, delegat za hrvatsku pastvu u Njemačkoj fra Josip Bebić je kazao kako duboko vjeruje da je i taj susret u Lovranu milost – naklonost Božja prema sudionicima kako bi taj susret posvetili Božjoj riječi i molitvi. „Dok se budemo prepustili Bogu da nas posvećuje slušajući njegovu riječ koje će nam podsvijestiti naši predavači, i dok ga budemo slavili molitvom osluškujući valove Jadranskoga mora, nama najdražega mora na svijetu, opustimo se, saberimo i otvorimo tijekom ovih milosrdnih dana.“

Tijekom seminara dr. s. Nela Gašpar s Teologije u Rijeci govorila je o smislu i značenju Pavlove godine, o životu i djelu sv. Pavla u kontekstu njegova vremena, o vrednotama i vrijednosti kršćanskog života u Pavlovim poslanicama te o uronjenosti u Krista – Pavlovoj teologiji kršćanske inicijacije.

Mo. Ivan Žan iz Novalje u svojim je predavanjima obradio svetačke

la izvan zidina Godinu sv. Pavla. Povodom proslave 2000 godina od njegova rođenja oživjela su hodočašća putovima sv. Pavla, kršćani u velikom broju posjećuju mjesta gdje su nekoć živjeli njegove zajednice, a održavaju se simpoziji i stručni skupovi o njemu i njegovoj teološkoj mis-

Cilj seminara nije bio samo nakratko se sjetiti Pavla, nego teološkim promišljanjem proniknuti dublje u shvaćanje njegove osobe i njegova poslanja kako bi i u 21. stoljeću našli odvažnosti i mudrosti da na areopagu suvremenih zabluda svijetu navijestimo pravoga i živoga Boga.

li. Tako je i tema ovog seminara „Smisao i značenje Pavlove godine“.

Cilj seminara nije bio samo nakratko se sjetiti Pavla, nego teološkim promišljanjem proniknuti dublje u shvaćanje njegove osobe i njegova poslanja kako bi i u 21. stoljeću našli odvažnosti i mudrosti da na areopagu suvremenih zabluda svijetu navijestimo pravoga i živoga Boga (1Sol 1,9-10). U čemu je bila tajna tog neviđenog misionarskog uspjeha, upitala je s. Gašpar. Pavao nam sam odgovara: „vjerujem, zato i govorim“ (2 Kor 4,13). To se doista može smatrati najkraćom formulom Pavlova živo-

Za diskusije: slijeva nadesno mo. Ivan Žan, dr. s. Nela Gašpar i delegat o. Josip Bebić

njega bila neodvojiva od odgovornosti. Crkvu nije shvaćao kao neko udruženje koje želi sprovesti svoje zamisli, u njoj je riječ o jednoj osobi – osobi Isusa Krista“ (Iz propovijedi pape Benedikta XVI. na otvorenju međunarodne Godine sv. Pavla).

Tu je odgovor na pitanje Pavlova apostolskog žara i uspjeha u službi navještaja evanđelja. Čin vjere kao posvemašnje predanje, kako ga Pavao shvaća nasljeđujući Krista, koji mu je objavio i pozvao ga za apostola pogana (Gal 1,12-13), stvorio je u njemu snažan osjećaj ne samo apostolskog poslanja poganima već i duboke odgovornosti za to poslanje, ali i čudesno uvjerenje da je od Krista i osposobljen za ono za što je poslan.

Pavlov život posvećen poslanju

Nakon promišljanja o smislu i značenju proslave Pavlove godine u drugom predavanju se s. Gašpar usredotočila na značenje Radosne vijesti u Pavlovom životu i poslanju. Pavao svoju službu apostola nije smatrao samo

Ispred župne crkve u Kastvu odakle se prostire prekrasan pogled prema Kvarnerskom zaljevu

najvažnijom zadaćom svoga života, nego je cijeli svoj život poistovjetio s tim poslanjem. Stoga i piše svojoj zajednici u Korintu: „Ako, naime, propovijedam Radosnu vijest, to mi ne daje pravo na slavu, jer sam na to obvezan. I ja o meni ako ne propovijedam Radosnu vijest“ (1 Kor 9, 16). Od svog osobnog milosnog doživljaja pred Damaskom do trenutka kad je taj događaj i objavu koju je tamo primio počeo naviještati u obliku Radosne vijesti Pavao je morao prevaliti dug put svog osobnog teološkog promišljanja kako osobe i poslanja Isusa Krista tako i svog dotadašnjeg života i budućeg poslanja. U tom razdoblju Pavlova života, o kome znamo vrlo malo, Pavao je trebao taj milosni događaj u kojem je Isusa raspetog i uskrslog doživio kao Spasitelja, pretočiti u razumljivu riječ navještaja, a svoj egzistencijalni odgovor uobličiti u uvjerljivo svjedočenje za one kojima je poslan.

Treće predavanje posvećeno Pavlovoj teološkoj misli u središte svog promišljanja stavilo je Pavlovu soteriologiju i teologiju opravdavanja kao i njegovu ekleziologiju. Pavao naime ne opisuje Isusov život, smrt i uskrsnuće nego ih teološki interpretira u kontekstu potreba zajednica kojima piše svoje poslanice. Predavanje se temeljilo na promišljanju Pavlova govora o objavljenju spasiteljske pravednosti Božje i ulozi vjere u poslanici Rimljanima (Rim 3, 21-31).

Zadnje predavanje dr. s. Nela Gašpar započela je Pavlovim pozdravima kršćanskim zajednicama koje očituju Pavlov navještaj o sveopćem pozivu na svetost. Svijest da smo u Kristu i daje On u nama, da smo Božji hram, a „hram Božji je svet“ (1 Kor 3, 17) – osnovna je vrednota kršćan-

namijenjena je pojedinim svecima (sv. Ivan Krstitelj, sv. Cecilija, sv. Josip i sv. Antun). U treću skupinu spadaju osnivači i zaštitnici redova (sv. Franjo,

skog života, alfa i omega njegove ekleziologije.

Bogatstvo napjeva i skladbi

Govoreći o svetačkim napjevima i skladbama, mo. Žan je istaknuo kako u prvu skupinu napjeva spadaju apostoli i evanđelisti. Druga skupina napjeva

Mo. Žan je u nastavku kazao kako je biblijski koral himan na narodnom jeziku vezan uz biblijski tekst, najčešće psalme. Martin Luther je inicirao biblijski koral kod protestanata. Hrvatski korali biblijskog tipa jesu: Poslan bi anđel Gabrijel, Narode moj ljubljani, Uskrsnu Isus doista.

Govoreći o novijim liturgijskim napjevima, istaknuo je kako u novije liturgijske napjeve spadaju napjevi i skladbe nastali u posljednjih nekoliko godina: pripjevni psalmi i pučke popijevke. Predavač mo. Žan je obradio skladbe A. Canjuge, Š. Marovića, V. Sitarića, I. Andrića i S. Topića te je predstavio i nekoliko skladbi namijenjenih djeci i mladima.

Tijekom seminara priređena je i večer tijekom koje je delegat o. Bebić slavio imendan sv. Josipa, časte se stre s. Andela Milas iz Darmstadta i

Sudionici ispred Doma pastoralnih susreta

sv. Dominik, sv. Ignacije, sv. Terezija Avilska).

U četvrtoj su skupini zaštitnici hrvatskoga naroda (sv. Nikola Tavelić, sv. Leopold Mandić, sv. Marko Križevčanin, sv. Duje, bl. Alojzije Stepinac i dr.). U zajednička slavlja svetaca spadaju sveci mučenici, pastiri, učitelji, djevice, sveti muševci i žene, redovnici i redovnice.

U liturgiji svetačkih slavlja preporuča se vlastiti ulazni napjev od Anselma Canjuge ili npr. pripjevni psalam od Ljubomira Galetića. Zborska skladba „Divan je Bog“ (R. Tačlik) preporuča se tamo gdje postoji zbor. Uz to se koriste i gregorijanski napjevi („Svetac što danas“). Postoje i mise posvećene svecima (od S. Prepreka).

s. Stjepanka Saraf iz Heilbronna 60. rođendan, dok je pastoralna suradnica Jelena Petković slavila 25. obljetnicu djelovanja u dušobrižništvu hrvatskoga jezika, posebno u biskupiji Essen od 2003. do 2009. U toj joj je prigodi essenski biskup dr. Felix Genn uputio čestitku koja je tijekom večeri i pročitana.

U četvrtak 19. ožujka u popodnevnom satima sudionici su posjetili župnu crkvu, župni dvor i kuću sestara Kćeri Božje ljubavi kojima pripada i s. Nela Gašpar, u Kastvu odakle se prostire prekrasan pogled prema Kvarnerskom zaljevu. Tijekom seminara služena su misna slavlja tijekom kojih je propovijed održao delegat o. Bebić, a duhovne nagovore s. Nela Gašpar.

Tekst i snimke: Adolf Polegubić

Piše:
Mario Cifrak,
OFM Zagreb

Pavao apostol

Slika Crkve pokazuje da su pogani njezini životno važni udovi. Sudionici obećanja bili su dosada samo Židovi. Kad su i pogani primili Duha Svetoga, ispunjeno je obećanje.

U djelima apostolskim (Dj 14,4) Pavao i Barnaba su u Ikoniju gdje je došlo do podvojenosti između Židova i apostola po čijim su se rukama događala znamenja i čudesa. U Listri je Pavao ozdravio nekog hromog čovjeka zbog čega su njega i Barnabu držali bogovima u ljudskom obličju i htjeli im žrtvovati. Apostoli Barnaba i Pavao su to spriječavali (usp. Dj 14,14). Paralelu nalazimo s Petrovim i s Isusovim ozdravljenjem uzetoga u Dj 3,1-11 i Lk 5,17-26. Znamenja i čudesa susrećemo u Dj 2,19. Riječ je o dijelu Petrova govora kojim objašnjava silazak Duha Svetoga (usp. 2,1-13) citirajući proroka Joela. I Pavao je pun Duha Svetoga (usp. Dj 9,17).

Duh Sveti je obećan apostolima u Lk 24,49 i Dj 1,8. To je potrebno za njihovo svjedočanstvo o Isusu u Jeruzalemu, po svoj Judeji i Samariji i sve do kraja zemlje. Oni će biti svjedoci. I Pavao je pozvan za svjedoka. Ananija reče Pavlu: „Bog otaca naših predredi te da upoznaš volju njegovu, da vidiš Pravednika i čuješ glas njegov iz usta njegovih jer bit ćeš mu pred svim ljudima svjedokom onoga što si vidio i čuo“ (Dj 22,14-15). A u Hramu je sam Pavao vidio Gospodina gdje mu govori: „Pohiti, žurno izađi iz Jeruzalema jer neće primiti tvoga svjedočanstva o meni“ (Dj 22,18). U noći pristupi Gospodin Pavlu i reče: „Hrabro samo! Jer kao što si za me svjedočio u Jeruzalemu tako treba da i u Rimu posvjedočiš!“ (Dj 23,11). Pred Agripom Pavao iznosi što mu je Gospodin rekao: „Nego ustani, na noge se jer zato ti se ukazah da te postavim za poslužitelja i svjedoka onoga što si vidio i što ću ti pokazati“ (Dj 26,16). Nadalje govori Pavao: „Ali s pomoću Božjom sve do dana današnjega svjedočim, evo, malu i veliku, ne govoreći ništa osim onoga što proroci govora-hu i Mojsije da se ima zbiti: da će

Krist trpjeti i da će on, prvouskrslji od mrtvih, svjetlost navješćivati narodu i poganima“ (Dj 26,22-23).

Pavlovo svjedočanstvo se odnosi na ono što je vidio i čuo, na svjedočanstvo o Gospodinu i o onome što će mu on pokazati, svjedoči da je Krist trpio i da on, prvouskrslji od mrtvih, svjetlost navješćuje narodu i pogani-

Evangelje je sredstvo kojim je izgrađena Crkva jer navještaj saziva ljude u zajednicu. Krist je posrednik toga otkupiteljskog događaja i glava, zaglavni kamen, poveznica po kojoj se takvo spasenjsko okupljanje događa.

ma. Njegovo svjedočanstvo neće biti prihvaćeno u Jeruzalemu gdje je svjedočio. Pavao će svjedočiti i u Rimu. Predmet Pavlova svjedočanstva je Krist raspeti i uskrslji. On to svjedoči pred Židovima i poganima. Pavao je došao do Rima koji se poklapa s izričajem iz Dj

1,8 „sve do kraja zemlje“. Taj pak izričaj uzet je iz Iz 49,6 „da spas moj do nakraj zemlje doneseš“ gdje se on odnosi na Slugu Jahvinog, a Pavao ga primjenjuje na Barnabu i na sebe u Dj 13,47: „Postavih te za svjetlost poganima, da budeš na spasenje do nakraj zemlje“. I time se i sam uvrstio među apostole, jer tek iza tog teksta i govora u Antiohiji pizidijskoj nalazimo da su Pavao i Barnaba apostoli. Oni govore najprije Židovima, pa onda poganima. Pavao govori o sebi kao apostolu pogana aludirajući i na Iz 49,1-6 u Gal 1,15-16: „Ali kad se Onomu koji me odvoji već od majčine utrobe i pozva milošću svojom, svjedočio mi Sina svoga da ga navješćujem među poganima.“

Prva Korinćanima

Upravo to Pavlovo apostolstvo i način djelovanja nalazimo u 1 Kor 9. Temelj apostolstva je viđenje Isusa Krista (usp. 1 Kor 9,1), ali i poslanje jer su vidljivi njegovi plodovi (usp. 1 Kor 9,1-2). Da Pavao ide najprije Židovima, a zatim poganima nalazimo u Rim 1,16. On se očito prilagođava si-

tuaciji u kakvoj se zatekne kao što je vidljivo iz 1 Kor 9,19-23: „Jer premda slobodan od svijeta, sam sebe svima učinim slugom da ih što više steknem. Bijah Židovima Židov da Židove steknem; onima pod pod Zakonom, kao da sam pod Zakonom – premda ja nisam pod Zakonom – da one pod Zakonom steknem; onima bez zakona, kao da sam bez zakona – premda nisam bez Božjega zakona, nego u Kristovu zakonu – da steknem one bez Zakona; bijah nejakima nejak da ne-jake steknem. Svima bijah sve da pošto-poto neke spasim. A sve činim poradi evangelja da bih i ja bio suzajedničar u njemu.“ Što se tiče apostolskog djelovanja od Jeruzalema do Rima u poslanici Rimljanima Pavao očituje svoju nakanu da ode u Španjolsku i usput svrati u Rim (usp. Rim 15,28).

Iz rečenoga je očito da i po Luki i u autentičnim Pavlovim poslanicama je Pavlov apostolat obilježen susretom s Raspetim i Uskrslim, te poslanjem Židovima i poganima sve do Rima.

Poslanica Efežanima

Otajstvo koje je objavljeno sada u Duhu njegovim svetim apostolima i prorocima tiče se pogana kao subaština i udova istoga „tijela“ i sudioni-

ka obećanja u Kristu Isusu – po evangelju. Ovaj pre-fiks „su-“ pokazuje da su pogani dobili spasenje jednako kao i Židovi s kojima su sada sjedinjeni u jednu Crkvu (usp. Ef 2,11-22). Među njima nema više razlike. Baština ukazu-

je na sadašnjost. A slika tijela, tj. Crkve, pokazuje da su pogani njezini životno važni udovi. Sudionici obećanja bili su dosada samo Židovi. Kad su i pogani primili Duha Svetoga, ispunjeno je obećanje (usp. Ef 1,13). To se dogodilo u Kristu Isusu po evangelju. Evangelje je sredstvo kojim je izgrađena Crkva jer navještaj saziva ljude u zajednicu. Krist je posrednik toga otkupiteljskog događaja i glava, zaglavni kamen, poveznica po kojoj se takvo spasenjsko okupljanje događa.

Pavlov apostolat je obilježen susretom s Raspetim i Uskrslim, te poslanjem Židovima i poganima sve do Rima.

Beginn eines neuen Lebens

Sehr geehrte Leserinnen und Leser!

Die kroatischen Katholiken in Deutschland und der Welt haben in den vierzig Tagen vor Ostern ihr Leben und ihre Arbeit dem verstärkten Gebet, dem Fasten, dem Lesen und Hören des Wortes Gottes, dem Verzicht und der Unterstützung der Schwestern und Brüder in Not gewidmet.

Im Mittelpunkt all dieses Tuns und aller Liturgiefeste standen die Feier der Überwindung des Todes, der Vernichtung des Bösen und des Beginn eines neuen Lebens. Mit dem Geist haben wir versucht, vereint im Leiden mit Christus, Herr über den eigenen Körper zu werden, um eines Tages zusammen mit Christus verherrlicht zu werden. Die Christen glauben, dass ohne die Auferstehung Jesu all sein Leiden und alle Mühsal der Welt sinnlos wären.

Die Christen wissen, dass sie Reisende und Ankömmlinge auf dieser Erde sind und ihre wahre Heimat im Himmel ist, wohin aber nur ein Weg führt. Jeder Mensch fällt seine freie Entscheidung darüber, ob er diesen Weg gehen will oder denjenigen, der zur ewigen Verdammnis, zur Hölle, führt. Jesus Christus ist der richtige und wahre Weg. Gott möchte, dass wir den einen Weg auswählen, der zur Himmelspforte führt. Er zwingt uns nicht, diesen Weg auszuwählen, aber er ruft uns dazu auf und gibt uns Weisungen, auf welchem Weg wir schreiten sollen. Und nur auf diesem Weg gibt Gott uns das himmlische Licht und nährt uns mit seiner himmlischen Speise, bewahrt uns vor Irrwegen und hilft uns, unseren grenzenlosen Hunger am richtigen Ort zu stillen. Leider missbrauchen viele Menschen die freie Auswahl und öffnen jene anderen Türen, die zur Hölle führen. Über diese sagt Jesus, dass sie die „geräumige, weite Pforte und den breiten Weg, der in die Verdammnis führt“ gewählt haben.

Beziehen sich diese Warnungen nicht etwa auch auf all jene Personen, die in der heutigen Zeit auf irgendwelchen anderen Wegen wandern und um sich herum den Tod säen? Ich denke an die Selbstmordattentäter im Irak, in Afghanistan und Pakistan und an die tobsüchtigen Amokläufer in

Deutschland, die auf den Straßen und in den Schulen Böses säen.

Es gibt keinen Menschen, der nicht geistig und körperlich gelitten hat, der bei seinen Brüdern und Schwestern kein Leid verursacht hat. Woher kommen all das Leid und das Böse in der Welt? Für uns ist das ein großes Geheimnis. Karl Rahner behauptet, dass die Unbegreifbarkeit des Leidens ein Teil der Unbegreif-

barkeit Gottes sei. Gibt es denn jemanden, der sich in uns und außerhalb von uns befindet und das Leiden besiegen kann? Die Religionen versuchen, auf diese Fragen zu antworten.

In den vergangenen Tagen hat sich die Öffentlichkeit in Deutschland mit dem jungen Tim K. befasst, der in der Schule und außerhalb des Schulgeländes fünfzehn Personen getötet und sich anschließend selbst das Leben genommen hatte. Die Familien der Getöteten, das Schulpersonal in Winnenden und seine eigene Familie hat er mit dieser Tat in Trauer gehüllt. Gott haben sie eine Vielzahl an Fragen gestellt: „Gott, warum hast du Tim nicht von seiner Tat abgehalten? Wo warst du, als das passierte? Warum hast du dich nicht mehr mit Tim beschäftigt?“

Schwestern und Brüder, Gott hat sich uns als jener offenbart, der uns hilft, unser Leid und unseren Schmerz zu tragen, der stirbt, zusammen mit anderen unschuldig zum Tode Verurteilten. Unsere Allerliebsten und diejenigen, die uns am nächsten stehen, sind imstande uns zu verraten, uns zu enttäuschen, uns Böses zuzufügen, aber Gott bleibt uns immer treu, weil er unser Heil und der Schutzschild un-

seres Lebens ist: „Muss ich auch wandern in finsterner Schlucht, ich fürchte kein Unheil; denn du bist bei mir, dein Stock und dein Stab geben mir Zuversicht.“ (Ps 23, 4). Gott sieht unsere Nöte solange wir auf dieser Erde reisen, wenn wir uns mit Zuversicht von ihm führen lassen. Diejenigen, die vollkommen in ihn vertrauen und Hilfe von ihm erbitten, diejenigen wird er zum Guten und zu ihrer ewigen Erlösung führen. Auf besondere Weise wird er das für diejenigen tun, „die auf verschiedenste Art und Weise von der Natur benachteiligt worden sind, die nie die Möglichkeit besaßen, ein vollkommenes menschliches Leben zu führen, die körperlich und geistig verkrüppelt sind, die die Menschen zugrunde gerichtet haben, die Betrogenen, die Infantilen, Einfältigen, die nie erwachsen geworden sind“ (G. Bach), und denjenigen, die ihn fürchten und ihre Augen zu ihm erheben. Ihnen allen wird Gott, wie er versprochen hat, „alle Tränen von ihren Augen abwischen. Wir glauben, dass Gott jedes Leid, gleich woher es kommt, für gute, ja beste Zwecke, verwenden kann. Es ist ein großes Geheimnis, wie Gott das Böse für die Vermehrung des Guten, das Aufkeimen der Heiligkeit und der Geduld nutzt, wie uns das Leid Gott näher bringen kann. Leid, Schmerz und Tod haben ihren Sinn allein in der Perspektive der Ewigkeit und der Auferstehung.“

Möge Gott geben, dass der Tod und die Auferstehung alles Böse, das uns die Menschen zufügen, in Vergeltung der Sünden und Versöhnung mit Gott umwandeln. Jesus hat uns kein Traktat über das Leiden hinterlassen, aber er hat uns mit seinem Beispiel gezeigt, wie man im Leid und in der Not Gott und seinem Willen treu bleiben und zur Erlösung und Verherrlichung gelangen kann. „Gott ist nicht gekommen, um das Leid abzuschaffen, auch nicht, um es zu erklären, sondern um es mit seiner Gegenwart zu erfüllen.“ (Paul Claudel).

In diesem Sinne wünsche ich Ihnen, Ihren Familien und Gemeinden eine gesegnete Auferstehung Christi!

Ihr

P. Josip Bebić, Delegat

Frohe Ostern!

In diesen Tagen werden uns die Worte Frohe Ostern! vermutlich oft zu Ohren kommen. Wir werden sie wahrscheinlich auch selbst aussprechen und so manches Mal schreiben,

te Eier dort verstecken. Doch können Christen heute Ostern feiern, auch ohne es allein auf bunte Eier, Geschenke vom Osterhasen und einen reich gedeckten Tisch zu reduzieren? Sie

nur zu Ostern. Und da könnten die Eltern zum Beispiel das Kreuz als zentrales christliches Symbol an Karfreitag in den Mittelpunkt stellen und den Kindern in einer Sprache erklären, in

der diese seine Bedeutung besser verstehen können. Ostern sollte nicht nur ein (leeres) Wort sein, vielmehr sollte die österliche Botschaft Sinn und Wesen des christlichen Lebens sein.

Ostern können wir auch außerhalb der Osterzeit selbst erleben, zum Beispiel dann, wenn uns der Lebensmut verlässt, wenn uns alles zu viel geworden ist, wir deprimiert, besorgt oder ängstlich sind, und unser Lebensgefährte uns in den Arm nimmt und liebevoll zu uns spricht: „Alles wird gut. Du wirst sehen“. Oft reichen diese Worte des Trostes und der Ermunterung schon aus, um uns unseren Kummer vergessen und uns wieder aufleben zu lassen.

Mit Blick auf die österliche Botschaft stehen uns im Leben zahlreiche und vielfältige Möglichkeiten offen, andere Menschen, denen wir auf unserem Weg begegnen, aufzurichten, sie aus dem Dunkel ihrer Sorgen und Nöte herauszuholen und ihnen neuen Lebensmut zu schenken. Und oft braucht es dazu gar nicht so viel. Ein offenes Ohr, ein freundlicher Blick. Manchmal reicht auch nur ein einziges Wort, um in unserem Gegenüber den Glauben, die

Hoffnung und die Liebe zu neuem Leben zu erwecken.

Viele solcher Worte wünsche ich Ihnen. Frohe Ostern!

Antonia Tomljanović-Brkić

Mit Blick auf die österliche Botschaft stehen uns im Leben zahlreiche und vielfältige Möglichkeiten offen, andere Menschen, denen wir auf unserem Weg begegnen, aufzurichten, sie aus dem Dunkel ihrer Sorgen und Nöte herauszuholen und ihnen neuen Lebensmut zu schenken.

auf Glückwunschkarten oder – was heute beliebt ist – in unsere Mobiltelefone als Kurzmitteilung.

Staatsoberhäupter werden diese Worte an die Menschen richten und auch all' die großen Supermarkketten werden uns wieder ausgiebig gratulieren – im Fernsehen, Radio, in der Presse. Alle werden sich reichlich Mühe geben, um zu zeigen, dass sie wohl wissen, was in diesen Tagen gefeiert wird: das Osterfest. Der wichtigste Feiertag – für die Christen!

Und wir werden unseren Familienangehörigen, Verwandten und Freunden (von denen wir wissen, dass sie mit uns einen Glauben teilen) den Segen des Auferstandenen Herrn aussprechen. Diejenigen gläubigen Katholiken, die mit besonderer Hellhörigkeit auf das hohepriesterliche Gebet Jesus, seinen Wunsch und sein Gebot „Auf dass sie alle eins seien“ (Joh 17,21) reagieren, werden es nicht versäumen, auch den orthodoxen Christen, die in einem Monat diesen großen Feiertag begehen werden, frohen Herzens zu sagen: „Hristos vaskrse! Vaistinu vaskrse!“.

Wir werden einander frohe Ostern wünschen und es gemeinsam feiern. Dazu werden wir möglicherweise Geschenke für unsere Allerliebsten und Süßes für die Kinder kaufen. Unsere Wohnungen, Häuser, Gärten werden wir in fröhlichen Farben des Frühlings dekorieren und bunt bemalte

Unsere Wohnungen, Häuser, Gärten werden wir in fröhlichen Farben des Frühlings dekorieren und bunt bemalte Eier dort verstecken. Doch können Christen heute Ostern feiern, auch ohne es allein auf bunte Eier, Geschenke vom Osterhasen und einen reich gedeckten Tisch zu reduzieren? Sie können es, wenn sie die Botschaft des Osterfestes leben und vorleben.

können es, wenn sie die Botschaft des Osterfestes leben und vorleben.

Das kann im engsten Familienkreis geschehen, dann wenn Eltern und Kinder zuhause gemeinsam beten – nicht

Umoren a uskrsli Ješua

Dvotisućljetnom Čovjeku

„Resurréxi, et adhuc tecum sum, allelúja.“, Ps. 138, 18

I.

Užasnut nedostigom
posustao sam
obeshrabren od prepreka

pao
shrvan u nedohodu

a Ti me motriš s razmaka –
mjeriš moju moć?

Ne puštaš me s oka
drži me na niti

Ti si moja ôs
Ti si moja méta

II.

Praandele natkriljenih obzorja
Svesvijetli bezmjerjâ

Fenikse
prhnuo iz bezdna
mrkline nepovrata

izronom iz onkraja

o Janje Pashalno

postidjelo si Thanatos
zasjenilo dan

uprlo u
– Gonjenom od jaslíćâ –

čovjekoljublje a pomor
rodoljublje a vlastohlep Heroda

raskrabuljilo

Poncije

Zakon a bezobzirje
nevinost a krvokalj Pilata

o kukavičluk
o dvolíče
o konformizam

dvonošče svedogleda
ime li ti čovjek?

III.

Isuse
Ljubavi sjevremena
minut li će mör
minut li će trpnja?

Kraljuju

zločin i opačina

kraljuje bol nad dolima

Rex Judeorum
kriv jer neporočan
kriv jer nikom nalik

jedini od zemnika aureolozirao si Muku
nadigrao Smrt

Ješua
Pravedniče Svemirja
od pomola na odstrijel!

IV.

Otrnjen
ismijan
popljuvan

klanjam se
Bože poniženi

oprosti
oprosti

Ti
što i neoprostivo opraštaš
brišeš i neizbrisivo

i kada bičuju Te
Nedužni
i kad razapinjuju na panj

Ti
drugih aršina
druge psihologije ponašanja

Janje Betlehemske
mlavi me Tvoja krepost

može li
može li se to?

Janje Betlehemske
grlim Te mojom nemoć!

U tmuši mutna nedogleda
boje Tebe sve je

zvona polnočke i Uskrsa

mravinja
rominja
muče

muče i guče

orgulja Tvoja noć.

V.

Nedosežan u žrtvi
nesavršnjiv u darivanju

i sebedarju
Nepamćeni

dvije tisuće zemanâ
svakoga dana

svake ure
svakoga časa
Odstrijeljeni

umireš i vapiš
Oče moj
zašto si me ostavio

a nitko
nitko
a ni On da te čuje

Isuse
Duše Sveti
Oče koji zapomažeš
Oče koji skapavaš

dvije tisuće zemana
dvotisućljetni Čovječe

ima li umiranju predah
ima li umiranju kraj?

VI.

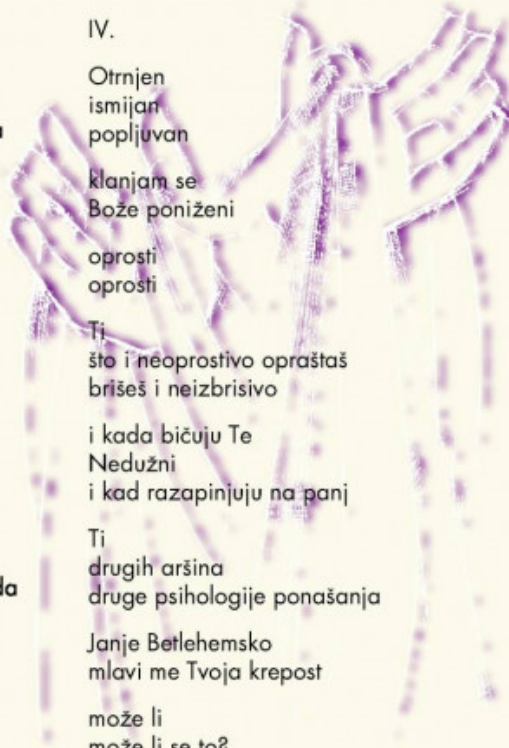
Tu
od jaslâ
kandidat groba s Tobom

Sine Miriamin
Nazarenče

Hrame oboren a uspravan
umoren a uskrsli Ješua
Jahve nerazorivi

dirni prah
duhni ovotvarje
uskrsni i moju Tvojnost
budi
budi mi
Stvoritelju
brat.

Joja Ricov

GELSENKIRCHEN

Hrvati iz Rurske pokrajine na duhovnoj obnovi

Obnovu je predvodio fra Zvezdan Linić. Na slici s voditeljem misije vlč. Vinkom Delincem.

Tri dana je trajala duhovna obnova vjere, obraćenja i molitve za ozdravljenje i oslobođenje koju je predvodio fra Zvezdan Linić. Domaćin ovog vjerskog događaja, koji je kroz tri dana pratilo oko 2500 Hrvata vjernika, bio je vlč. Vinko Delinac, voditelj Hrvatske katoličke misije Bochun-Gelsenkirchen. Mnošto vjernika iz misije domaćina sudjelovalo je na obnovi, ali i iz drugih gradova ove pokrajine, Es-sena, Mülheima, Dortmund, Hagen, Herne, Recklinghausena, Oberhausena. Vjernici su dostojanstveno i strpljivo

pratili fra Zvezdana u predavanjima koja su znala sa sv. misom i molitvom trajati i više od 4 sata. U ozračju punom vjerskog nadahnuća, koje je na trenutke uz pjesmu imalo i veselu zanosnu atmosferu, vjernici su odlazili kućama zadovoljni, radosni svaki sa svojim osobnim iskustvima kako su doživjeli ovu duhovnu obnovu.

Mnogi su svjedočili da im se u život vratila ljubav, radost, prijateljstvo, smisao života, vjera i povjerenje u Boga.

Vjernici su imali priliku i za sv. ispovijed, a na raspolaganju je bio određen broj svećenika iz susjednih hrvatskih misija. Kroz duhovnu obnovu sva tri dana, a također i svete mise pjevao je kontaktor duhovne glazbe Luka Balvan. Luka već šestu godinu prati fra Zvezdana Linića na njegovom putu, a u zadnjih 20 godina imao je više od tisuću koncerata diljem svijeta.

„Krist je na svome putu širio vjeru u Boga i ozdravljiva bolesnih, a i oslobađao ljude zlih duhova. Po tome načelu se zasniva i moja obnova koja je prvi dan imala obnovu vjere i poziv vjernicima da kroz ovo korizmeno vrijeme preispitaju i obnove svoju vjeru. Drugi dan je imao temu ozdravljenja jer mnoge ljude tište zdravstveni problemi, a kroz vjeru će ih lakše prebroditi. Prema tome neki normalni slijed je molitva za oslobođenje jer mnogi imaju razne probleme koji im leže na duši. Jako mi je drago da se okupilo ovako velik broj vjernika. Ljudi su gladni molitve i duhovnog okrepljenja“, pojasnio je fra Zvezdan tijekom obnove. „Ovdje daleko od domovine postoji jedna opasnost da ljudi izgube svoju tradiciju i vrijednosti. Ne bi se trebalo gledati samo na novac i zaradu nego i predstavljati svoje kulturno i vjersko bogatstvo čime se Hrvati mogu ponositi. Naš narod, oni obični ljudi, zadovoljni su i s koricom kruha jer svoju radost i bogatstvo upotpunjavaju čvrstom vjerom u Boga.“

Tekst i snimka: Zvonko Bosnić

BERLIN

„Zlatni cvit“ hrvatskoj berlinskoj misiji

Glasovima čitatelja „Slobodne Dalmacije“, „Zlatni cvit“ je ove godine, između ostalih u drugim kategorijama, pripao i Hrvatskoj katoličkoj misiji Berlin kao najpopularnijoj. Nedavnoj svečanoj dodjeli priznanja u Großkrotzenburgu kod Frankfurta, nije nazočio fra Petar Čirko, voditelj HKM Berlin. Imao je u Berlinu toga dana pune ruke posla. Naime, sa subraćom fra Radoslavom Tolićem i fra Stipom Čirkom, uz redovne subotnje aktivnosti u misiji poput vjeronauka, folklor i pjevanja, na rasporedu je imao i, ni manje ni više nego, pet krš-

tenja. Stoga je za dodjele „Zlatnog cvita“, nagradu preuzela Jadranka Dorotić, supruga dugogodišnjeg športskog dopisnika „Slobodne Dalmacije“, i sama članica crkvenog zbora. Jedva „sustigavši“ berlinskog župnika u njegovim brojnim obvezama, jer je župnik i Hrvatima i Nijemcima, i „Zlatni cvit“ je, uz čestitke i srdačan razgovor, konačno stigao u ruke kojima je i namijenjen te zauzeo mjesto uz onaj kojega je misija Berlin, kao najpopularnija, dobila 2007. godine. „Hvala 'Slobodnoj Dalmaciji' što nam je omogućila da budemo dio spekta-

Voditelj misije o. Čirko uz nagradu Zlatni cvit – Slobodne Dalmacije

kla koji se odigrao u završnici izbora za 'Zlatni cvit', kazao je o. Čirko.

Tekst i snimka: Sonja Breljak

NÜRTINGEN

Krštenje četvrtog djeteta

U subotu 21. veljače, u Hrvatskoj katoličkoj zajednici u Nürtingenu u crkvi sv. Ivana slavilo se krštenje četvrtog djeteta u obitelji Martinović, maloga Tina. Bila je to izuzetna radost za njegove tri sestre, za roditelje, a posebno za djedove i bake, iznad svega za jednog od djedova koji nije mogao vjerovati da će dobiti unuka nakon tolikih unučica. Slavlje krštenja sa svetom misom slavio je župnik fra Ivan Škopljanač-Maćina, a djeca iz Nürtingena su uveličali liturgiju svojim pjevanjem.

ROTTENBURG-STUTTGART

Priprema animatora u radu s mladeži

Koordinacijski odbor za rad u pastoralu hrvatskih katoličkih zajednica u biskupiji Rottenburg-Stuttgart nedavno je organizirao tečaj za pripremu mladih koji bi u svojim župnim zajednicama zajedno s pastoralnim osobljem animirali i potpomagali rad s mladima. Ovaj tečaj se sastoji od tri vikend-seminara. Tečaj omogućava mladim ljudima da se osobno razviju, otkriju svoje talente, razviju svoju duhovnost i vještinu u vođenju skupina mladih, da organiziraju rad s mladima u župnim zajednicama i tako pomažu u izgradnji i radu svoje župe. Osnovni sadržaji tečaja su: kako voditi jednu skupinu, timski rad, vjera i duhovnost, zakonske odredbe, svijet mladih ljudi danas, dinamika skupine, moja osobnost, rad s mladima u župi i prva pomoć. Nakon završene pripreme, koju financijski i logistički podržava Biskupijski ured za mlade biskupije Rottenburg-Stuttgart, mladi će dobiti iskaznicu kao voditelji skupina mladih. Ona vrijedi za rad s mladima ne samo u hrvatskim župnim zajednicama nego i u njemačkim župama i drugim ustanovama.

Mladi animatori iz osam hrvatskih zajednica

Prvi vikend seminar održan je u Rot an der Rot od 13. do 15. veljače. Prijavilo se 15 mladih iz 8 hrvatskih zajednica. Oni su na ovom seminaru kroz igru, rad i molitvu već obradili nekoliko tema koje spadaju u plan pripreme. Otkrivali su svoje osobne sklonosti i sposobnosti, učili o ciljevima i primjeni igara u radu s mladima, sami su pripremili euharistijsko slavlje

koje je predvodio vlč. Marko Šutalo i već su pripremili nekoliko susreta s mladima, djecom i ministrantima koje će održati u svojim župnim zajednicama. Cjelokupni tečaj predvode dvije djevojke Hrvatice, koje su za to stručno osposobljene: Marijana Planinić, studentica teologije i južne slavistike u Tübingenu, i Katarina Stjepandić, maturantica iz Reutlingena. ■

AACHEN Šezdeseti rođendan voditelja misije

Fra Franjo Trogrlić je na dar dobio harmoniku

Nedavno je svečano i veselo bilo u Hrvatskoj katoličkoj misiji u najzapadnijem gradu pokrajine Sjeverne Rajne i Vestfalije, u Aachenu. Voditelj Hrvatske katoličke misije u Aachenu, fra Franjo Trogrlić slavio je svoj 60. rođendan zajedno s 34. obljetnicom svoga svećeništva. Slavlje je počelo svečanom sv. misom koju je pred mnoštvom vjernika predvodio fra Franjo Trogrlić uz koncelebraciju fra Vjeka Matića i dr. vlč. Mije Žitkovića

i uz asistenciju stalnog dakona Josipa Sunare. Nakon misog slavlja u dvoranu kraj crkve došlo je više od 200 gostiju kako bi zajedno s fra Franjom slavili. Župno pastoralno vijeće s predsjednikom Josipom Garićem je uz pomoć vrijednih članova misije priredilo ručak za sve posjetitelje. Među gostima su bili i mnogi sudionici iz vjerskog života s toga područja. Tako su došli župnik župe sv. Petra Franz-Josef Radler te isusovac o. Pater Josef

Bill koji su fra Franji na njemačkom jeziku čestitali, kao i njemačke časne sestre samostana sv. Elizabete i hrvatske časne sestre milosrdnice. Fra Franjo je svima poželio dobrodošlicu. Nakon toga su mu predsjednici župnog pastoralnog vijeća Josip Garić, Hrvatskog kulturnog društva u Aachenu Frane Pavlak, folklorne skupine „Vrhbosna“ Zvonko Hrgota i nogometnog kluba „Cro Sokoli“ Jozo Marić uručili zajednički dar cijele župe, novu harmoniku. Fra Franjo je poznat kao dobar harmonikaš i tako je odmah isprobao svoj dar, zasvirao i zapjevao nekoliko pjesama sa svim gostima. Fra Franjo Trogrlić rođen je 2. veljače 1949. godine u Kiseljaku, u srednjoj Bosni. Osnovnu školu završio je u Kiseljaku, a daljnje školovanje nastavio je u Franjevačkoj gimnaziji u Visokom. Studij teologiju je završio u Sarajevu, a mladu misu je slavio 1975. godine u Brestovskom kod Kiseljaka. Od tada je bio župnik u više mjesta u Bosni i Hercegovini, među ostalom i u Konjicu, te u Okučanima u Hrvatskoj. Od 1993. godine imenovan je voditeljem HKM Aachen u kojoj djeluje do danas. **Tekst i snimka: Denis Janković**

BUGOJNO

Nova uprava sestara franjevaka

Mr. s. Ivanka Mihaljević

Novo vodstvo Školskih sestara franjevaka Bosansko-hrvatske provincije izabrano je u Bugojnu na provincijskom kapitu 7. ožujka. Za provincijalnu predstojnicu izabrana je mr. s. Ivanka Mihaljević, za zamjenicu s. Kata Karadža, a tri su savjetnice: s. Željka Dramac, s. Ana Oršolić i s. Ljubica Stjepanović.

Mr. s. Ivanka Mihaljević rođena je 15. listopada 1971. od oca Stipe i majke Ruže u župi Podhum kod Livna. Osnovnu školu završila je u Livnu, a srednju u Bugojnu. Na Papinskom sveučilištu Salesianum u Rimu, postigla je 1998. godine licencijat odgojnih znanosti specijalizirajući pastoral mladih i katehetiku. Radila je se-

dam godina kao vjeroučiteljica u Općoj gimnaziji Livno. Godine 2007. završava postdiplmski studij duhovnosti u SAD-u (Sveučilište sv. Bonaventure u New Yorku). Vrativši se s postdiplomskog studija, živi i djeluje u duhovnom centru sestara franjevaka u Bugojnu. U svojoj provinciji i šire održava duhovne vježbe, seminare i razne tribine, a u veljači 2008. držala je predavanje na regionalnim sjednicama hrvatskih katoličkih misija i zajednica u Njemačkoj pod nazivom „Duhovni život kršćanina u suvremenom svijetu“. Čestitku joj je uputio i delegat o. Josip Bebić.

Prema „Glas koncila“, 22. ožujka 2009., str. 14.

SINDELFINGEN

Tečaj pripreme za brak

Za vjenčanje kao važan korak u životu već se tradicionalno u Hrvatskoj katoličkoj zajednici u Sindelfingenu organizira seminar za ženidbu. Na ovogodišnjem seminaru, koji je održan od 5. do 8. ožujka, a kojeg je vodio fra Marinko Vukman, mladi se pripremaju za sakrament ženidbe, a tijekom ta četiri dana imali su prilike razgovarati sa psihologom, bračnim parovima, liječnikom i svećenikom. Na ovogodišnjem savjetovanju bilo je sedamnaest parova mladih Hrvata koji se pripremaju za taj sakrament, a dio njih će vjenčanja imati i u domovini. Tako su budući bračni parovi imali predavanje o teološkim aspektima i vrijednostima

braka koje im je održao fra Marinko Vukman. Psihologinja mr. Zrinka Lučić Vrhovac drugu večer im je sa psihološke strane objašnjavala kakve prepreke i situacije su im u braku moguće i na koji način ih prevladati i razumjeti.

Gosti jednu večer su bili i bračni par Račić, koji su posebno bili zanimljivi jer su u svojem tridesetgodinjem braku prenijeli dio iskustava i problema i problemčica koji dolaze u svakom braku i koji se mogu i moraju prevladati. Bit je u razumijevanju bilo kod odgoja djece, razumijevanja stečenih navika, financija, vjere. Fra Marinko Vukman je završio predavanje riječima da iako će se ponekad

pojavljivati i problemi i naizgled neriješive situacije uvijek treba težiti jednostavnosti i skromnosti. Mir, ljubav i radost uz vjeru mladenaca čini da kršćanski brak bude svijetu slika i znak Kristove trajne ljubavi prema svojoj Crkvi.

Tekst i snimka: Dario Starčević

ESSEN

Srebrni dušobrižnički jubilej

Pastoralna suradnica u Hrvatskoj katoličkoj misiji Mülheim a. d. Ruhr i Duisburg Jelena Petković nedavno je navršila 25. obljetnicu djelovanja u dušobrižništvu hrvatskoga jezika u Njemačkoj, na poseban način u biskupiji Essen od 2003. do 2009. U toj joj je prigodi essenski biskup dr. Feliks Genn uputio zahvalu i čestitku. ■

Sudionici tečaja pripreme za brak

Misno slavlje u nedjelju 22. ožujka u Hrvatskoj katoličkoj zajednici u Sindelfingenu, koju vodi fra Marinko Vukman, nije bilo uobičajeno. Prije mise predstavljeno je glazbeno-scensko djelo „Slučaj Galilejac“, koje prikazuje Isusovu muku i uskrsnuće. Više od tisuću hrvatskih vjernika iz Sindelfingena iz drugih mjesta i gradića iz tog dijela pokrajine Baden-Württemberg pribivalo je dugo najavljivanom mjuziklu koji im je došla prikazati glumačka družina iz Hrvatske katoličke misije Solothurn iz Švicarske, predvođena dr. fra Šimunom Šito Čorićem, misionarom u Solothurnu i delegatom za hrvatsku pastvu u Švicarskoj.

Ljubite jedni druge kao što sam ja ljubio vas, svaki onaj koji je prijatelj istine sluša moj glas i djeluje po njemu, neke su od poznatih Isusovih poruka na koje je okupljene vjernike podsjetila glumačka družina sastavljena od 85 glumaca, pjevača, svirača i plesača.

U mjuziklu u kojem je prikazana Isusova i ljudska muka, povezana je stoljetna tradicija pasionskih skazanja s teškoćama i patnjama suvremenog čovjeka i svijeta. Stavljajući tradicionalnu Kristovu priču u okvire današnjeg prilično stresnog i teškog vremena, izvođači su izvrsnom glumom, kostimima, pjesmom i plesom mnoštvo okupljenih vjernika od početka do kraja predstave držali bez daha.

Prizor s izvođenja glazbeno-scenskog djela „Slučaj Galilejac“

Kršćanin nije solidaran i ne poštuje Isusovu patnju, ako ne poštuje patnje ljudi oko sebe, poručio je dr. fra Šimun Šito Čorić nakon mjuzikla. Mi smo tu da ublažimo patnju drugima i zato molimo neka nam ova Isusova muka i ovih četrdeset dana korizme pomognu da budemo nesebični, da mislimo na druge, da budemo solidarni jer su sebičnost i zavist dva velika čovjekova zla. Ali sebičnost ne pogađa ovu zajednicu, koja je s fra Marinkom na čelu, uvijek nesebično pomagala onima u potrebi, pohvalio je rad te hrvatske zajednice fra Šito.

Kršćanin nije solidaran i ne poštuje Isusovu patnju, ako ne poštuje patnje ljudi oko sebe, poručio je dr. fra Šimun Šito Čorić nakon mjuzikla.

Amaterska kazališna skupina koja djeluje unutar Hrvatske katoličke misije Solothurn osnovana je prije pet

godina i okuplja brojne mlade vjernike. I inače, zahvaljujući brojnim aktivnostima za mlade, misija u Solothurnu diči se velikim brojem mladih hrvatskih vjernika koji sudjeluju u radu misije. Ovaj mjuzikl koji je napisao Boris Katić, a režirao i glazbu za njega napravio fra Šito Čorić, izveden je u brojnim hrvatskim zajednicama u Švicarskoj gdje ga je publika izvrsno prihvatila. U njemu sudjeluju i solisti zbora Druga Obala, Magdalena Kostroman, Martina Matić, Josipa Gudelj, Mijo Matić, Ana Jurčević, Milan Radoš. **Tekst i snimka: Ivana Livić**

OBAVIJESTI

Misijski ured na novoj adresi – Odnedavno se ured **Hrvatske katoličke misije Singen-Villingen** nalazi na novoj adresi: Rielasingerstr. 41, 78224 Singen.

U crkvi Presvetoga Trojstva u Sindelfingenu okupio se veliki broj vjernika

SINDELFINGEN

Održan stolnoteniski turnir

Nedavno je u prostorijama Hrvatske katoličke zajednice Sindelfingen održan prvi pojedinačni turnir u stolnom tenisu na kome su nastupila 24 sudionika. Točnije, natjecala se i jedna sudionica Vesna Šepić iz Nürnberga. Najmlađem je sudioniku Anti Jelaču, vrlo uspješnog sportskog popodneva, bilo tek 14 godina, dok

je najstariji bio dr. Madirazza (72). Prvo mjesto i nagrada, dalmatinski pršut pripao je Slavku Oršuliću (60) iz Böblingena, drugi je bio Mihael Pastočić (Stuttgart) koji je dobio Schalkeov dres Ivana Rakitića, a treće mjesto i mobitel je dobio Josip Tomašić iz Nürnberga. Turnir je uspješno organizirao fra Marinko Vukman. B. Ž.

Trojica prvoplasiranih: Josip Tomašić, Slavko Oršulić i Mihael Pastočić

U SPOMEN

Irena (Valjan) Brkić

U teškoj prometnoj nesreći, u srijedu 18. veljače, u Bielefeldu završila je svoj mladi zemaljski život Irena (Valjan) Brkić u 25 godini života. Veliki val žalosti zapljusnuo je njezine roditelje, majku Maru, oca Antu, braću Vladu i Mariju, sestru Anelu i mnogobrojnu obitelj Valjan kao i muža Duška Brkića i njegove obitelji, s kojim je prije četiri godine sklopila brak i savila obiteljsko gnijezdo. Val žalosti zapljusnuo je i cijelu Hrvatsku katoličku misiju (HKM) Bielefeld. To se vidjelo na misi zadušnici na kojoj je bilo nekoliko stotina vjernika, rodbine, prijatelja i poznanika koji su se došli oprostiti od pokojnice i koji su je nakon toga ispratili na groblje Siekerfriedhof. Misu zadušnicu u prepunoj velikoj crkvi u Otto-Brenner-ulici predvodio je voditelj HKM Bielefeld vlč. Slavko Rako u koncelecijaciji s voditeljem HKM Hagen vlč. Stipom Vrdoljakom i župnikom njemačke župe Marije Kraljice u Bielefeldu vlč. Blažom Kovačom te uz asistenciju stalnog đakona u HKM Giessen Mate Valjana.

Svaka takva nenadana i prerana smrt nameće teška pitanja, a odgovor se može naslutiti samo iz vjere. Ostaje duboka tuga za njom, ali ne kao kod ljudi koji nemaju nade, koji ne vjeruju u budućnost s Bogom. Ona je u Njemu našla utočište. U njemu je našla ono što je u svijetu ostavila – ljubav. M.V.

Rade Klarić

Nakon kratke, a teške bolesti u bolnici „Merkur“ u Zagrebu 8. ožujka u 51. godini života preminuo je Rade Klarić iz Bile Vlaka, župa Stankovci. Rođen je 28. kolovoza 1958. u Benkovcu. Otac je troje djece: Melite, Josipa i Renata. Život mu nije bio lagan.

Nakon što mu je 1994. godine umrla supruga Ankica, ostao je s troje nejake djece. Uza sve nevolje bio je čovjek koji je rado prihvatao život. Pokopan je na mjesnom groblju u Stankovcima 10. ožujka, a prije pogreba slavila se sv. misa zadušnica u crkvi na mjesnom groblju. Misu je predvodio mjesni župnik fra Božo Duvnjak uz koncelecijaciju 14 svećenika, među kojima je bio i pokojnikov brat voditelj Hrvatske katoličke misije Darmstadt fra Josip Klarić. Na sprovodu se okupio veliki broj pokojnikove rodbine, prijatelja i poznanika. S obzirom da je pok. Rade bio sudionik Domovinskog rata, pokopan je uz vojne počasti. ■

KNJIGA

Nikad nazad

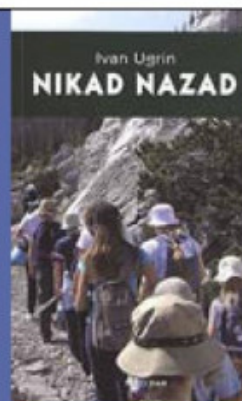
Ivan Ugrin, „Nikad nazad“, Treći dan d.o.o., Zagreb, 1009., str. 150.

Knjiga „Nikad nazad“, koja je peti Ugrinova knjiga, sadrži 43 teksta, od kojih je prvih 30 objavljeno u Europskom izdanju „Slobodne Dalmacije“ u kolumni „Semper fides“ (Uvijek vjerni), a ostalih 13 objavljeno je na blogu „Ne bojte se“ koji je autor otvorio na internetskom portalu „Slobodne Dalmacije“ (<http://ivanugrin.blog.hr>).

U knjizi autor razobličuje moralno licemjerje Europe i svijeta, koji Hrvatskoj na sve moguće i nemoguće načine priječē da bude ono što ona

oduvijek i jest – zemlja koja već 1300 godina vjerski, kulturno i politički pripada zapadnoj civilizaciji. Ugrin ne prihvća podanički odnos prema Europi; središte preokupacija mu je čovjek i narod, a bez okolišanja proziva saborske zastupnike, predsjednika i državne dužnosnike koji donose odluke i zakone u suprotnosti s kršćanskim moralom i tradicijom. Autor se pisanom riječju obračunava i na ponovno oživljenu tj. nikad umrlu marksističko-komunističku doktrinu pod krinkom antifašizma koja još uvijek guši pluća i mozak slobodne Hrvatske. U kolumnama se jasno vidi moralna čistoća i namjera da se promoviraju općeljudske i kršćanske vrijednosti, vrijednosti koje nadilaze trenutne politike i filozofije života koje čovjeka vode u propast:

liberalizam, individualizam. Uporno se drži neprolaznih vrijednosti kršćanstva i humanizma utemeljenih na učenju Krista i njegove Crkve na čelu s papom. U pozadini svih tekstova krije se Ugrinova želja za istinom i to je, po mome mišljenju, najveća vrijednost ove knjige jer je danas malo novinara koji se javno usude reći istinu onako kako je vide, a ne onako kako nalaže politika kuće u kojoj rade. Jerko Župa

HIZ – moderni hrvatski almanah

Hrvatski iseljenički zbornik 2009., (uredila Vesna Kukavica), Hrvatska matica iseljenika, Zagreb, 2008., str. 430.

Hrvatski iseljenički zbornik 2009. javnosti su u utorak, 24. veljače predstavili, uz Matičinu ravnateljicu Daniru Bilić, znanstvenici dr. sc. Vlado Šakić, ravnatelj Instituta društvenih znanosti „Ivo Pilar“ i komunikolog dr. sc. Danijel Labaš s Hrvatskih studija, i urednica Vesna Kukavica. U prigodnom glazbenom programu nastupila je operna solistica HNK Osijek Barbara Othman uz klavirsku pratnju prof. Darijane Blaće.

Ovogodišnji svezak Matičina trojezičnog godišnjaka ima 8 tematskih cjelina i 44 samostalna autorska priloga. Uz teme vezane za međunarodno priznanje hrvatskoga jezika i njegov položaj među etničkim zajednicama u Australiji, kulturnu baštinu hrvatskih zajednica u svijetu, aktualnu umjetničku produkciju iseljene Hrvatske, ovogodišnji Matičin ljetopis s posebnom pozornosti obrađuje našu najraseljeniju regiju, Dalmaciju.

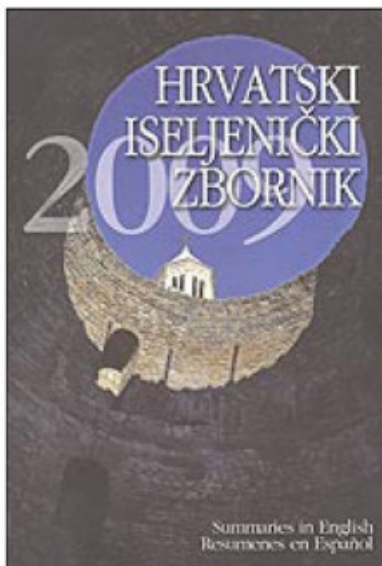
Zbornik, izrastao na stoljetnoj tradiciji ilirskih Danica i hrvatskih kalendarskih knjiga velike čitanosti u domovini i iseljeništvu, zadržao je do danas draž prosvjetiteljskih svaštara. No, zahvaljujući autorskoj domišljatosti suradnika postao je časopis koji donosi niz zanimljivosti o hrvatskim društvenom i kulturnom životu u zemljama primateljicama našega raseljenog naroda od Aljaske do Patagonije, od sjevera Europe do Juga Afrike, pa sve do tzv. Južnoga križa Australije i Novoga Zelanda. Jednostavno rečeno, možemo ga smatrati modernim almanahom. U ovoj uredničkoj postavi i koncepcijskom usmjerenju, koje vodi Vesna Kukavica, slavi punih deset godina, a u svome ukupnom znatno starijem časopisnom 54 godišta. U zadnjih 10 svezaka Zbornika, nastala je prava mala enciklopedija na više od 3600 stranica s ukupno 375 autorskih priloga iz iseljene Hrvatske - koji predstavljaju jedinstveno štivo pisano svima razumljivom metodom znanstvene naracije iz pera akademika, doktora znanosti i vrsnih publicista iz zemlje i inozemstva, među kojima ističemo odlične analitičare – pripadnike drugog i trećeg naraštaja iz iseljeništa. Sažeci tekstova se ob-

S predstavljajući
Zbornika: zdesna
prema lijevu
dr. Danijel Labaš,
dr. Vlado Šakić,
ravnateljica
Danira Bilić i
urednica
Vesna Kukavica

Snimio: Žorži Paro

javljaju na hrvatskom, engleskom i španjolskom jeziku u želji premošćenja i jezične barijere među heterogenim zajednicama hrvatskoga iseljeništa diljem planeta. Uz dužno poštovanje struke, valja istaći kako su najčitaniji prilozi Zbornika memoarske naravi malih običnih ljudi – majki i očeva, koji su podizali vlastite obitelji

ji daleko od svoje rodne grude, kao što su dnevni i pisma, istakla je ravnateljica Hrvatske matice iseljenika Danira Bilić.

Komunikolog Danijel Labaš je posegnuo za usporedbom Hrvatskog iseljeničkog zbornika s medijima u Hrvatskoj, pritom iznoseći sve pohvale Matičinu godišnjaku. Godišnjak svjesno i snažno svjedoči o nekoj drugoj Hrvatskoj koju upoznajemo sa stranicama HIZ-a.

„Svakome otisak u srcu ostat će ovaj HIZ“, istaknuo je dr. Labaš. Te-

matske cjeline Kroatistički obzori i Mostovi obiluju prilogima o našim vrhunskim književnicima koji stvaraju i na materinskom i na jezicima domicilnih zemalja poput Josipa Mlakića (BIH), Katarine Pejaković (Kanada), Jasna Melvinger (Vojvodina), Dragice Rajčić (Švicarska), Jagode Marinić i Marice Bodrožić (Njemačka). Zasebni prilog posvećen je jednom od najznačajnijih čileanskih dramatičara dvadesetog stoljeća Sergiu Vodanoviću (Split, 1926. – Santiago de Chile, 2001.). Vodanović je stvorio moćan kazališni svijet u dvadesetak dramskih tekstova, koji umjetnički snažno progovaraju o univerzalnim vrijednostima koje se opiru globalnom egoizmu, čiji je pepeo rasut nad Pacifikom i Bračkim kanalom. Vodanovićeva se djela izvode u cijeloj Latinskoj Americi, Španjolskoj, SAD-u te Njemačkoj, kazao je dr. Labaš.

Dr. Vlado Šakić se osvrnuo, između ostaloga, na to kako trebamo ustrajati na tome da domovinska Hrvatska prepozna koje bogatstvo ima u iseljenoj Hrvatskoj. Napomenuo je kako je Institut „Ivo Pilar“ pred završetkom Hrvatskog iseljeničkog leksikona u 2 toma, a izdat će se i Iseljenički leksikon i Leksikon hrvatskih nacionalnih manjina. Napomenuo je kako se krenulo i prema Enciklopediji hrvatskog iseljeništa.

Urednica Zbornika zahvalila je svim dugogodišnjim suradnicima i poželjela im još puno izvrsnih iseljeničkih zbornika, poput ovogodišnjeg, posvećenih generacijama koje tek dolaze. U Zborniku je i tekst dr. Adolfa Polegubića u povodu trideset godina izlazenja „Žive zajednice“.

Tekst: Željka Lešić

Napisala i priredila: Željka Čolić

Drage mlade čitateljice i čitatelji!

Travanj nas pozdravlja uz proljetno vrijeme i donosi nam blagdan Uskrsa. Provedite lijepo svoje uskrsne blagdane i dobro se odmorite. Svima sretan i blagoslovljen Uskrs!

Posloži slova i dobit ćeš pet uskrsnih pojmova

GOSLOBLAV LEJA

HRUK I NOVI

KRUSANS TARVA

FALA I AMEGO

Znate li

- da u hrvatsku uskrsnu tradiciju pripada bojanje jaja takozvanih pisanica (posebnu tehnikom crtanja sa voskom ili slamom)
- da je pisati zapravo staroslavenska riječ, koja znači i slikati, tako su pisanice oslikane jaja.
- da su pisanice smatrane kao poseban dar, i u nekim hrvatskim krajevima imali posebno značenje

Izgubljene riječi

Upiši riječi na odgovarajuće mjesto

dobiven – glagola – zemljama – prolaz – najveći – značio – često – Božjega – riječ

Uskrs je _____ blagdan u kršćanstvu, jer označava uskrsnuće Isusa Krista – Sina _____. Riječ Uskrs je nastala od _____ uskrsnuti, koja ima svoje korijene u praslavenskom u kojem je glagol *krsn+ti* _____ rasti i razvijati se. Prefiksom *uz* _____ je praoblik od kojeg se razvio današnji hrvatski glagol uskrsnuti.

Drugi naziv *Pasha* _____ se odnosi na povijesnu pozadinu, jer hebrejska _____ pasah značila je _____ Židova kroz pustinju nakon 40 godina. U mnogim _____ su preuzeli ovu riječ kao naziv za Uskrs.

Pitalice

1) Priprema za Uskrs počinje s

- korizmom
- proljećem
- krizmom

2) Pisanica. Što je to?

- uskrsna čestitka
- obojana jaja
- lijepo napisana pisma

3) Uskrsna žuta i bijela svijeća simboliziraju?

- nadu i novi život
- svjetlost i tamu
- običaje i rituale

4) Na Cvjetnicu postoji tradicija

- branja cvijeća
- darivanja cvijeća
- umivanja s vodom s ljubicama ili cvjetovima

5) Kada su Isusa razapeli na križ?

- Veliki četvrtak
- Veliki petak
- Velika subota

Rješenja: 1a, 2b, 3a, 4c, 5b

FRA IVICA PAVLOVIĆ, HRVATSKI MISIONAR U MAROKU

Kršćanstvo još živi u Maroku

Već nekoliko godina u Maroku kao misionar djeluje i bosanski franjevac Ivica Pavlović. O kršćanstvu u toj magrepskoj i pretežito islamskoj zemlji, kao i o svojoj misionarskoj radu rekao je sljedeće za „Živu zajednicu“.

Maloj katoličkoj misionarskoj zajednici hitno je potrebno novo vozilo.

Otkad je kršćanstvo prisutno u Maroku?

Već od drugoga stoljeća kršćanstvo je prisutno na sjeveru Afrike. Radosna vijest dolazi iz obližnje „rimske“ Španjolske i širi se na današnji središnji i sjeverni Maroko. Sveti Marcel je prvi podnio mučeništvo za Krista 298. godine. Širenje kršćanstva je bilo brzo. Zajedno sa stanovnicima rimskoga porijekla nastanjenima u ovim pokrajinama, kršćanstvo su prihvatili još i autohtoni Berberi. Sudeći po broju tadašnjih biskupija (Tanger, Asilah, Ceuta, Larache, Tetuan, Sale i druge) kršćani su bili vrlo brojni. Po dolasku islama u Maroku, sve do 18. st. postojale su malene kršćanske zajednice, a biskupije su polako nestajale.

Kad su došli misionari u Maroku?

Godine 1219., još za života svetoga Franje Asiškoga, prvi franjevci dolaze u Maroku. Godine 1226. fra Angelo je imenovan biskupom Feza. Od 14. do 17. stoljeća, španjolski misionari brinu se za kršćanske zatvorenike. Godine 1630. biskupija Maroka je postala apostolskom prefekturom i njezin prvi biskup je bio fra Diego Andalusi. Sredinom 18. st., ukinutjem zakona o robovanju kršćana, u Maroku se nastanjuju europski kršćanski trgovci.

Kakav je današnji ustroj Crkve u Maroku?

Dekretom od 14. rujna 1955. i 14. studenoga 1956. papa Pio XII. podiže dvije nadbiskupije ovisne o Svetoj Stolici: Rabat i Tanger. Godine 1985. papa Ivan Pavao II. posjetio je Casablanca. U nadbiskupiji Rabat ima pedesetak svećenika, većinom redovnika, i oko 150 redovnica, uglavnom franjevačke duhovnosti, dok u nadbiskupiji Tanger djeluje petnaestak franjevac i jedan dijecezanski svećenik

te stotinjak redovnica. Maroko je pretežito islamska zemlja. Postoji li sloboda vjeroispovijedanja i djelovanja za kršćane i druge vjeroispovijesti? Kraljevina Maroko je ustavna monarhija. Njezin kralj je duhovni i zemaljski vladar, a njegovi „podanici“ su obvezno islamske vjeroispovijesti. Židovska zajednica ima poseban statut te može imati marokansko državljanstvo, dok ga kršćani ne mogu imati. Dozvola „boravka“ Katoličke Crkve u Kraljevini Maroku temelji se na duhovnoj pomoći katolicima, jer kršćanima i židovima kralj jamči sigurnost obavljanja kulta. (Već godinama policija je pred vratima crkve i nadzira njezin rad.) Svaki oblik misionarenja odnosno javnog naviještanja Radosne vijesti (muslimanima) je strogo zabranjen.

S kakvim se poteškoćama konkretno susrećete?

Iako Katolička Crkva djeluje diskretno i preko svojih šesnaest katoličkih škola je prisutna u odgoju marokanske mladeži, poteškoće su velike. Kršćani ne mogu slobodno ispovijedati svoju vjeru javno, npr. nositi križ i slično, a zabranjena je i zvonjava crkvenim zvonima. Svećenici mogu posjetiti samo europske zatvorenike, ali ne i domaće, iako je njima potrebna naša skrb i blizina. Ukoliko se neki potez ne učini promišljeno, može biti vrlo štetan.

Otkad ste Vi u Maroku?

Prije samoga dolaska u Marakeš moji poglavari su me imenovali gvardijanom u Franjevačkom samostanu u Rabatu gdje sam bio dušobrižnikom za djelatnike veleposlanstava španjolskoga, talijanskoga i portugalskoga govornoga područja. Odlaskom bivšega gvardijana, Provincijal u Maroku zamolio me da preuzmem njegovo mjesto tako da od 2004. boravim u Marakešu. Imenovan sam gvardijanom međunarodnoga franjevač-

koga bratstva u kojemu živi Francuz, Amerikanac, Kamerunac, Kanadanin i ja. Trenutno sam i župnik župe Franjevačkih prvomučenika, uglavnom francuskog govornog područja. Marakeš je povijesno mjesto za cijeli Franjevački red. Naime, 1220. godine to je grad prvih mučenika Franjevačkoga reda. Sadašnji generalni ministar Reda napisao je: „Ako smo rođeni u Asizu, kršteni smo u Marrakech.“

Vama je tu zasigurno potrebna ne samo duhovna nego i materijalna pomoć i podrška?

Već više od dvadeset godina svi se koristimo jednim te istim vozilom i nužno je promijeniti ga. Župa je premalena da bi mogla nabaviti i platiti novo vozilo. Zato i tražimo pomoć kod ljudi dobre volje. Od 2004. godine preuzimanjem ove župe na službi sam u drugoj manjoj župi udaljenoj oko 200 km. Ona se nalazi s druge strane planinskog lanca Atlas, potrebno je četiri i pol sata u jednome smjeru, a prelazi se vrh od 2500 m/n visine. I tako 2-3 puta mjesečno već četiri godine. Nedjeljom slavim svetu misu u župnoj crkvi u Marakešu u 10 sati, u podne krećem prema jugu, prema pustinji. Tamo malena zajednica franjevki i nekoliko vjernika okuplja se u 19 sati. Nakon slavlja zajednički podijelimo večeru i sutradan u 5 ujutro vraćam se natrag u Marakeš. Kada nema snijega, dobro je. Ali kada zapada, kao ove godine, s druge strane Atlasa ostajem i do tri-četiri dana. Unaprijed smo svima zahvalni za svaku, pa i najmanju pomoć. Budite sigurni da će za vas moliti divni i hrabri kršćani u Maroku.

Pomoć možete poslati na žiro-račun našega Bratstva:

Ime: PERES FRANCISCAINS
Agencija: MARRAKECH – GUELIZ
Banka 022; šifra grada 450; broj računa: 000 014 00 140020 40;
ključ: 53; SWIFT: SGMBMAMC

I.G.

Vrhbosanski nadbiskup kardinal Vinko Puljić

Dana 8. rujna 1945. u Priječanima kraj Banje Luke ro-
dio se Vinko kardinal Puljić, vrhbosanski nadbiskup. Te-
ološki studij završio je u Đakovu gdje je za svećenika Ba-
njolučke biskupije zaređen 29. lipnja 1970. Najprije je tri
godine službovao kao župni vikar u Banjoj Luci, a potom
nekoliko mjeseci kao župnik u župi Sasina. Nakon toga
imenovan je župnikom u Ravskoj, gdje ostaje pet godina.
U ljeto 1978. preuzima službu duhovnika u Nadbiskup-
skom sjemeništu „Zmajević“ u Zadru. Devet godina ostaje
u toj službi, a potom je župnik u Bosanskoj Gradišci. Go-
dine 1990. imenovan je vicerektorom Vrhbosanske katolič-
ke bogoslovije u Sarajevu. Vrhbosanskim nadbiskupom
imenovan je 7. prosinca 1990., a 6. siječnja 1991. papa
Ivan Pavao II. posvetio ga je u Rimu. Ustoličen je u Sara-
jevu 19. siječnja 1991. Papa Ivan Pavao II. 30. listopada
1994. imenovao ga je kardinalom, a u kardinalski zbor
primljen je na konzistoriju 26. siječnja iste godine.

Za svoj rad i neumorno zalaganje za jednakopravnost
svih naroda i za zaustavljanje rata na tim prostorima kar-
dinal Puljić primio je više priznanja, među kojima svaka-
ko treba spomenuti počasni doktorat iz humanističkih zna-
nosti što mu ga je 1995. godine dodijelilo Državno sveu-
čilište Grand Valley u Grand Rapidsu u američkoj državi
Michigan, kao i počasni doktorat dodijeljen 15. ožujka
2001. u gradu Arequipu (Peru) na Katoličkom sveučilištu
Santa Maria. Također je 28. kolovoza 2002. primio me-

đunarodnu mirovnu nagradu „Perdonanza“ – „Oprašta-
nje“ talijanskoga grada L'Aquila. Godine 2001. ta mirov-
na nagrada dodijeljena je papi Ivanu Pavlu II.

Kardinal Vinko Puljić predsjednik je Biskupske konfe-
rencije Bosne i Hercegovine.

NAGRADNA KRIŽALJKA

Uskrs

Rješenje poslati najkasnije do 30. travnja

Mariofil Soldo	Činiti pustim	Strana svijeta	„Skra- ćeno“	Vaz- meno...	Pok. glumica Kisić	Zapov- jednik trgo- vačkog broda	Bojni otrov	Grčko slovo	Ivica Vidović	Šareno uskršno jaje	Lunje	Obični vojnik	Blindirani polici- jski automobil
Biciklis- tička ili modna				▽		Redatelj- ica Sajlev				▽			„Metar“ Postajati čelav
Pali se na početku vazm. bdijenja	▷												
Uprav- ljači stro- jevima									Slikar Đuro Film Zrinke Ogrete				
Pokazna zam- jenica, ovo			Petak i utorak A. Prost					Toma Akvinski „Tona“				Oliver od mila Bivši atle- tičar Jesse	
Riječna riba, grgeč					Mjesto k. Osijeka Prostorna mjera								
„Škola“		Nezgoda Pisac Octavio											„Valuta“ Obličje, pojava
Ivo Pogo- relić			Vladimir Vidrić „Klasa“						Izaak Walton				Andrija Fijan
Tanji kolac; pritka									Tal. glumac Adolfo				
Eks- kurzija									Hrvats. glumica Berisha				
									Čamac za jednoga veslača, samac				

Integracija – stvaranje domovine za sve

Njemački Caritas se zauzima za zajedništvo svih koji žive u Njemačkoj. Svi su oni pozvani da aktivno oblikuju društvo koje se temelji na priznanju, jednakopravnosti i samoodređenju i nudi identifikaciju na temelju pluralnog i demokratskog uzora.

Otkako postoji svijeta, ljudi su selili iz jednog kraja u drugi. U počecima europske povijesti su to bila razna plemena, odnosno narodi, koji su selili tražeći nove životne prostore. Rijetko bi se netko vraćao u područje s kojega je doselio. Naprotiv stvarale su se nove domovine, nove zajednice i države. Ovdje je riječ o selilaštvu koje se dogodilo koncem 19. stoljeća, kada su ljudi, ponajprije pretežno muškarci u najboljoj životnoj dobi, selili iz siromašnijih zemalja u industrijski razvijene zapadnoeuropske zemlje tražeći bolju zaradu i bolje životne uvjete. U tom valu selilaštva, pogotovo nakon Drugoga svjetskog rata, sudjeluju i mnogi Hrvati i Hrvatice.

Ni selioci, a niti društvo iz kojeg bi odlazili, a niti društvo, odnosno države koje su ih primale, nisu mislili da će oni trajno ostati u tim zemljama. Željelo se nešto zaraditi i vratiti. Nije postojala želja za stvaranjem neke nove domovine, jer je za njih postojala samo jedna domovina. Govorilo se, a i još danas se govori o privremenom boravku. Međutim znamo da se ta privremenost otegnula u trajnost. Njemačka je tako, htijuci ili ne postala većini doseljenika njihova nova, druga ili jedina domovina. Posebno to vrijedi za generacije mladih ljudi koji su u Njemačkoj rođeni, završili škole ili zanate te su danas sastavni dio društva.

Prihvaćaju li i doživljavaju li oni ovu zemlju svojom domovinom ili žive „ni na nebu ni na zemlji“? Nudi li ta zemlja njima domovinu, prihvaća ili ih još uvijek smatra nepotrebnim teretom? Ta i slična pitanja su potakla Njemački Caritas da u svojim novim Odrednicama o selilaštvu i integraciji, pošalje svojih osam poruka. Prva od njih glasi: **Integracija znači, stvoriti domovinu za sve.** U toj poruci Caritas ponajprije zahtijeva i nudi svoju pomoć, da svi članovi ovoga društva moraju imati ista prava i obveze, što do

danas još uvijek nije ostvareno, premda se Njemačka od 2005. priznala useljeničkom zemljom i u svojim zakonima formulirala pravo na integraciju doseljenika.

Njemačka nova ili jedina domovina?

Pisati i govoriti samo o negativnostima i nedostacima migracija, mogao bi se steći dojam da se migranti uopće nisu integrirali, odnosno da ih domaćini ne prihvaćaju kao svoje nove građane, kao svoje sugrađane. Usprkos postojećim problemima, većina doseljenika i njihovih potomaka se u Njemačkoj ipak osjećaju kod kuće. Zapravo bi stvaranje toga osjećaja trebao biti jedan od glavnih ciljeva integracije, prema kojima bi migranti i njihovi potomci Njemačku prihvatili kao svoju prvu ili barem kao svoju drugu domovinu. S geslom „Stvoriti domovinu za sve“ Njemački Caritas želi povezati viziju društva u kojem bi svi koji to žele razvili predodžbu zajedničkog cilja koji podržava zajedništvo svih koji žive u Njemačkoj. Domovina nije samo neko mjesto, neka država, domovina je osjećaj pripadnosti nekoj sredini, odnosno društvu. Taj osjećaj, kao i sam pojam „domovina“ gotovo je nemoguće precizno definirati. Domovina je za svakoga nešto drugo.

Budući se integracijska politika odnosi na sve stanovnike Njemačke, Njemački Caritas traži da se diskusija o ekonomskim, socijalnim, kulturnim i političkim posljedicama doseljavanja vodi na širokoj osnovi kako bi se razvili dugoročni koncepti. Uspješna integracijska politika se mora pitati kako će se odnositi prema samovoljnoj segregaciji i kako će se odnositi prema svjesnom odbijanju Njemačke kao domovine. Pučanstvu treba objasniti da demokratsko društvo mora biti sposobno prihvatiti i svjesno odbijanje kao pravo na samoodre-

Piše:
Stjepan
Herceg

đenje, što je jedna od tekovina demokracije. Ono što svakako mora sve povezivati, od čega nema izdvajanja, mora biti Ustav koji omogućava jedinstvo u različitosti. Caritas odbija zahtjev za slijepim prilagođavanjem, odnosno asimilacijom. Stranci, oni migranti koji su uzeli njemačko državljanstvo i njihovi potomci su dio njemačkog društva s pravima i obavezama kao i Nijemci bez migracijske pozadine. Prihvatanje različitosti ne stavlja u pitanje pravne norme i ljudska prava već je ona njihov sastavni dio. Za postizavanje društvene integracije potrebne su strukturalne promjene i aktiviranje što većeg broja ljudi. Svi građani Njemačke su pozvani da aktivno oblikuju društvo koje se temelji na priznanju, jednakopravnosti i samoodređenju i nudi identifikaciju na osnovi pluralne i demokratske slike vodilje. Ljude je potrebno trgnuti iz pasivnosti da se aktiviraju s ciljem odgovornosti jednih za druge. Svaki pojedinac je jednako odgovoran kao i politika, privreda, kultura, sport, Crkve, vjerske zajednice i ostale društvene skupine.

Što čini Caritas?

U tom smislu Njemački Caritas zahtijeva da se omogući višestruko državljanstvo. Njemačko državljanstvo ne bi smjelo biti jedini put političke participacije, premda je ono za potpunu političku participaciju neizbježno. I ubuduće će u Njemačkoj živjeti migranti koji neće moći ili htjeti uzeti njemačko državljanstvo. Ako će se njih i nadalje isključivati iz političke participacije, to će biti kontraproduktivno za integraciju. Zato Njemački Caritas već preko 30 godina zahtijeva pravo na komunalne izbore za sve građane koji najmanje 5 godina trajno borave u Njemačkoj. Njemački Caritas sudjeluje aktivno u oblikovanju društvenog života u Njemačkoj. U svojem je radu povezan sa župnim zajednicama, raznim inicijativama i centrima za dragovoljni rad. Time pridonosi društvenom suživotu i pomaže otklanjati prepreke između migranata i domicilnog stanovništva. ■

Isto

Sretne čovjek ulicom Ivicu pa ga pita:

- Kako se zoveš? – upita čovjek.
- Kao tata. – odgovara Ivica.
- A kako ti se zove tata?
- Isto kao ja.
- Kako se vas dvoje zovete?!
- Isto.

U reprezentaciji

Na satu hrvatskog jezika profesorica pita Marka:

- Marko, reci mi što povezuje Krležu, Šenou, Kovačića i Kušana?
- Hm, jesu li svi igrali u reprezentaciji?

Ustat ću kad on dođe

U muzeju Šime sjedne u raskošni naslonjač.

- Dječace, ne možeš tu sjediti, to je naslonjač Luja XV.
- Dobro, dignut ću mu se kad on dođe.

Ne bi on

- Moj djed ima 50 godina i još može napraviti 50 sklekova!
- hvali se Jurica svom društvu.
- A moj i u 70-oj – reče Ivica – još uvijek igra košarku.
- Nije to ništa! – umiješa se Perica – moj se pradjed ženi sljedeće subote. A ima 98 godina.
- Ma daj! U tim godinama da se ženi? – pobunili se Jurica i Ivica.
- Ne bi on, doduše, ali su ga natjerali roditelji.

Dva milijuna eura

Pita mali Ivica Pericu:

- Koliko dođe jedna atomska bomba?
- Oko dva milijuna eura.
- Uf, da mi bar jedna padne u dvorište.

Praktični savjeti za čišćenje II.

Čišćenje smole

Za uklanjanje smole i smolastih tvari mogu se upotrijebiti sljedeća sredstva: eter, benzin, terpentinsko... Tim se sredstvima uklanjaju i svježije i stare mrlje od smole. Ako čistite prirodni materijal uprljan smolom možete se poslužiti i alkoholom, acetonom ili mentolom. Važno je da se umrljano mjesto dobro natopi sredstvom za čišćenje koje ste odabrali (ako je mrlja na odjevnom predmetu, ispod nje stavite papir koji dobro upija kako se mrlja ne bi širila), a zatim ga protrljajte četkom.

Kako bjelini vratiti sjaj i bijelu boju?

Šalicama za kavu ili čaj koje su požutile od stalne upotrebe, vratit će sjaj ako ih očistite četkom za zube na koju ste stavili malo sode bikarbone, a nakon trljanja isprali mlakom vodom. Požutjele stolnjake ili posteljinu za krevet možete vratiti u „početno“ stanje ako u stroj za pranje rublja nakon iskuhavanja u vodu za zadnje ispiranje dodate čašu (1,5 dcl) octa ili limunske kiseline. Plišane igračke

koje su „posivile“ od silnog igranja operite nekim neutralnim tekućim sapunom u koji ste dodali par kapi izbjeljivača i isperite mlakom vodom.

Održavanje parketa i laminata

Da bi parket ili laminat ostao lijep, sjajan, i ušćuvan potrebno je slijediti nekoliko pravila: ne čistite parket vodom! – Voda se može zadržati na parketu i trajno oštetiti lak i drvo. Ako morate odstraniti kakvu mrlju ili ostatke hrane ili nečeg sličnog, koristite mekanu vlažnu krp. Da bi spriječili grebanje parketa ili laminata, na dijelove namještaja koji dodiruju parket postavite zaštitne podloge od filca, pluta ili gume. Ako morate premještati namještaj, nastojte ga podići u zrak i nositi, a ne vući ili gurati po parketu. Još jedan savjet za sprječavanje grebanja je i zabrana hodanja po parketu u cipelama s tankim i visokim petama ili metalnim potplatima. Ako se parket ili laminat nalazi u blizini vode postavite na njega kakvu zaštitnu podlogu.

Izvor: www.uredisvojom.com

Bakalar s krumpirom

Sastojci za 6 osoba: 400 g sušenog bakalara, 250 ml maslinova ulja, 4 češnja češnjaka, 1,5 kg krumpira, Vegeta, peršin, papar, sol, lovorov list, malo limunovog soka ili bijelog suhog vina.

Priprema: Namočeni i omekšani bakalar ostružite i stavite kuhati u hladnu vodu. Kuhajte ga oko 30 minuta. Zatim bakalar izvadite (tekućinu sačuvajte), očistite kožicu i kosti, a veće komade još malo usitnite. Na polovini od navedene količine ulja lagano ugrijte dio nasjeckanog češnjaka.

Na to stavite dio oguljenog krumpira, narezanog na nepravilne listiće. Posipajte Vegetom, češnjakom, s dosta nasjeckanog peršina i popaprite. Gore poslažite red ribe i tako slažite dalje dok ne potrošite sav krumpir i ribu. Zadnji sloj mora biti krumpir, kojega malo posolite, pa sve prelijte tekućinom u kojoj ste kuhali bakalar, tako da sadržaj bude pokriven. Dodajte lovorov list, preostalo ulje i kuhajte polako bez miješanja dok krumpir ne omekša. Posudu za vrijeme

kuhanja više puta protresite. Pred kraj kuhanja dodajte malo bijelog vina.

Posluživanje: Poslužite odmah, posipano svježim nasjeckanim peršinom. **Savjet:** Krumpir i bakalar možete kuhati zasebno, pred kraj kuhanja ih pomiješajte. www.coolinarika.com

RJEŠENJE IZ PROŠLOG BROJA

S	P	O	M	E	N	I	K	□	S	T	O	P	A
V	E	L	I	K	I	Č	E	T	V	R	T	A	K
O	P	A	N	A	K	□	Č	A	R	K	A	□	O
J	E	K	A	□	A	D	A	N	A	□	C	I	L
S	L	O	□	O	D	A	P	E	T	I	□	M	I
T	N	□	M	T									
V	I	J	A	K									
E	C	I	J	A									
N	A	M	A	Z									

Nagrađeni: P. Vidaković, Mülheim
D. Sergio, Mainz, D. Mihaljević, Hattersheim

WIESBADEN

O. Rafael Romić se vraća u domovinu

Dr. fra Jakov Rafael Romić se nakon skoro 29 godina na službi župnika u njemačkoj župi sv. Kilijana u Wiesbadenu oprostio od župe i vraća se u domovinu, u Dubrovnik.

Misno slavlje predvodio je dr. fra Rafael Romić u koncelebraciji s brojnim svećenicima

Svečano zahvalno misno slavlje u povodu odlaska dr. fra Jakova Rafaela Romića iz župe sv. Kilijana u Wiesbadenu, u kojoj je bio župnik skoro 29 godina, i njegova povratka u domovinu, u Dubrovnik, predvodio je o. Romić u zajedništvu s provincijalom Franjevačke provincije sv. Jeronima u Dalmaciji i Istri fra Josipom Soptom, delegatom za hrvatsku pastvu u Njemačkoj fra Josipom Bebićem, u ime biskupije Limburg vlč. Klausom Waldeckom, voditeljem Hrvatske katoličke misije Wiesbaden dr. fra Antom Bilokapićem te s još šest hrvatskih i njemačkih svećenika u punoj crkvi sv. Kilijana u Wiesbadenu.

Sve je na početku pozdravila dugogodišnja tajnica u župi Margarete Farnschläder. Potom je o. Romić zahvalio svima na sudjelovanju u misnom slavlju te odazivu vjernika u tako velikom broju. Propovijedao je delegat o. Bebić koji je između ostalog kazao kako se s tim misnim slavljem u prvom redu želi zahvaliti Bogu za dugogodišnje djelovanje o. Romića u toj zajednici, koji je nedavno proslavio i sedamdeseti rođendan. „Najvažniji su trenuci ovi trenuci, najvažniji čovjek je ovaj čovjek, najvažnije mjesto danas je za nas sve ovo mjesto i najvažnije djelovanje je ljubav, a u ljubavi nas je danas Bog okupio na ovom misnom slavlju. Ovaj svijet ne može spasiti ništa doli ljubav Božja i njegova radosna vijest o Isusovu uskrsnuću“, kazao je o. Bebić potom pod-

sjetivši na bogato i zauzeto pastoralno djelovanje o. Romića u vinogradu Gospodnjem, koji je pomagao na razne načine brojne Hrvate u Wiesbadenu i šire.

Darovi o. Romiću i milodari su bili namijenjeni za novoutemeljenu misiju hrvatskih franjevaca u Ugandi, gdje se pod vodstvom fra Ilije Barišića gradi i utemeljuje jedna škola. Na kraju misnog slavlja zahvalno pismo o. Romiću limburgskog biskupa dr. Petera Tebartz van Elsta pročitao je vlč. Klaus Waldeck u kojem mu biskup zahvaljuje za sve što je dobro učinio za tu župu i njezine vjernike. O. Romiću i okupljenim vjernicima prigodnu riječ uputio je i provincijal fra Josip Sopta koji je posebno zahvalio Crkvi u Njemačkoj kao i toj župi na svekolikoj pomoći koja je pristizala u teškim ratnim trenucima u kojima se našla Hrvatska, ali i Provincija sv. Jeronima. O. Romiću je između ostalih zahvalila i predsjednica župnog vijeća Marlies Schütte. Na kraju misnog slavlja za sve je u župnoj dvorani priređen ručak, uz glazbeno-glumački nastup djece iz vrtića župe sv. Kilijana.

Fra Jakov Rafael Romić rođen je u Rakitnu u BiH. Osnovnu i srednju školu pohađao je u Dubrovniku, Zadru, Pazinu, a filozofsko-teološki studij u Pazinu, Zadru i Zagrebu kojeg je završio s 1966. licencijatom iz teologije. Za svećenika je zaređen 1964. kao član Franjevačke provincije sv. Jeronima. U Rimu je postigao akademski stu-

panj doktora filozofije 1970. godine. Nakon završetka studija filozofije u Rimu predavao je do 1975. godine filozofiju na Franjevačkoj visokoj školi u Dubrovniku, na Teološkom institutu za laike u Zagrebu te na Filozofskom fakultetu Sveučilišta Antonianum u Rimu. Godine 1975. vodio je pola godine hrvatski televizijski program te u vremenu od 1975. do 1980. hrvatski vjerski radio program u New Yorku. Od 1980. je župnik u njemačkoj župi sv. Kilijana u Wiesbadenu. Zauzimao se za dijalog između kršćana i markista te je objavio brojne radove u raznim listovima i časopisima. Objavljena djela: De dialogo inter marxistas et christianos, Vicenza 1972.; Personalistička etika, Zagreb 1973.; U vremenu s Kristom, Zagreb 1991.; Gedanken zur Freiheit, Wiesbaden 1985. Posljednje tri knjige objavio je kao skupnu knjigu pod naslovom „Koraci prema slobodi“ u Zagrebu 1994. Napisao je dvije knjige propovijedi pod nazivom „In der nun folgenden Minute“ u Wiesbadenu. Objavio je četiri zbirke pjesama na hrvatskom jeziku pod nazivom „Otudenje banovina slobode“, Zagreb, 1980., 1997., 2003., 2008. i dvije na njemačkom jeziku od kojih prvu pod nazivom „Libertas“ u dvije naklade u Wiesbadenu 1990. i 1992. te drugu pod nazivom „Entfremdung das Reich der Freiheit“ u Wiesbadenu 2004. i 2008. s istim nazivom.

Tekst i snimka: Adolf Polegubić

lovransko proljeće

gdje li su zaspali stihovi

otkako srce miruje
niotkud titraja riječi

ni lovransko proljeće
ni ocvale trešnje
ni valovlje mora
ne doziva buđenje

samo pogled
prema Pučini
tužnu misao odnosi

K. Vranski

